

Erinist. foto 10/2.2.1988

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

Kivikautisen asuinpaikan

kaivaus

Tuija Wallenius 1987

SISÄLLYSLUETTELO

1.	ARKISTOTIETOJA	1
2.	JOHDANTO	2
3.	ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	3
4.	KAIVAUSTEKNIikka	3
5.	KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	4
	a. Lika- ja kulttuurimaa.	4
	b. Liedet	4
	c. Painanne ja sen sisältämä arkkurakenne	5
6.	LÖYDÖT	7
7.	HIILINÄYTTEET	7
8.	YHTEENVETO	8
9.	NEGATIIVILUETTELO	10
10.	DIAPOSITIIVILUETTELO	13
11.	KUVATAULUT	14-23
12.	KARTAT	24-47

KIRJAINLUETTELO ON LISÄTTY V. 1986 YLEISKIRJASTAAN

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta: Pudasjärvi

Kylä: Sotkajärvi

Tila: Koskenkorva, RN:o 29:55

Maanomistaja: Hilikka Syväniemi

Vallikallionkuja 5 B 31

02600 ESPOO

Peruskartta 3532 04 HIRVASKOSKI, painettu 1971

Kaivausalueen koordinaatit: x = 7253 37

y = 516 23

z = 125-127 m mpy

Vuoden 1987 löydöt: KM 23730:1-

Diar. 6.10.1987

Aikaisemmat löydöt: KM 242, 8845:1-2, 8982, 21792:1-3,
23433:1-252

Aikaisemmat tutkimukset: Koekaivaus, S. Pälsi 1928

Inventointi, M. Torvinen 1982

Kaivaus, T. Wallenius 1986

Kertomukseen liittyvät negatiivit: 69994-70063

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: 14218-14244

2. JOHDANTO

Vuoden 1987 tutkimukset rahoitettiin valtion työohjelman varoilla, ja työhön osallistui 9 Pudasjärven kunnan osoittamaa kaivajaa. Allekirjoittanut toimi kaivauksenjohtajana, piirtäjänä toimi fil.yo. Jukka Setälä ja tutkimusavustajana fil.yo. Juhani Turpeinen. Tutkimukset suoritettiin 1.9. - 1.10.1987.

Aikaisemmista tutkimuksista ks. T. Walleniuksen kaivauskertomusta vuodelta 1986 esihist. tston top. arkistossa.

Helsingissä 20 päivänä tammikuuta 1988

Tuija Wallenius

3. ASUINPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Varisnokan asuinpaikka sijaitsee Pudasjärven Hirvaskoskella Hirvasjoen ylittävältä maantiesillalta (maantie nro 78) noin 180 metriä ENE ja Hirvaskosken talosta 750 metriä SE olevan hiekkakuopan pohjoispuolella.

Paikka on SW-NE-suuntainen, soiden reunustama harjuniemeke, josta puusto on kaadettu alkuvuodesta 1987. Aluskasvillisuutena on lähinnä jäkälää ja puolukkaa. Maaperä on lähes kivetöntä hienoa hiekkaa. Vuoden 1986 tutkimusten jälkeen hiekkakuopan itä- ja kaakkoispuolella olevat alueet on metsäaurattu (ks. s. 15, kuvat 3-4, s. 24, yleiskartta).

4. KAIVAUSTEKNIikka

Koska puusto oli kaadettu vuoden 1986 jälkeen, aloitettiin työt oksien ja risujen keräämisellä koko alueella. Tämän jälkeen paalutettiin v. -86 koordinaatiston mukaan alue linjojen 900 ja 920 välillä, molemmin puolin linjaa 400, johon asuinpaikka v. -86 tutkimusten ja fosfaattitulosten mukaan näytti keskittyvän. Seuraavaksi päätettiin avata pienempi alue koeojan 900 eteläpuolelle aina hiekkakuopan reunaan asti, ja lopuksi tutkia läntisempi kahdesta harjanteen korkeimmalla kohdalla sijaitsevasta painanteesta.

Tutkittava alue kaivettiin kahden metrin ruuduissa 5-10 cm:n tasoissa. Tasot valokuvattiin, piirrettiin mittakaavaan 1:50 ja vaaittiin. Yksityiskohtakartat liesikiveyksistä ja painanteen alemmista tasoista piirrettiin mittakaavaan 1:10.

Painanne vaaittiin 0,5 metrin välein verkkoprojektiota varten, ja se päätettiin kaivaa kahdessa osassa. Kun painanteen kohdalla olevasta kuopasta kuitenkin paljastui hiiltynyt arkkumainen rakennelma, avattiin toinenkin puolisko, ja koko alue kaivettiin tämän jälkeen yhtenäisinä tasoina.

Kiintopiste oli sama kuin vuonna 1986 (s. 24, yleiskartta). Sen absoluuttinen korkeus on 127 m mpy, ja lukema koneelta 098.

Kaivausten loputtua kaivausalue täytettiin ja peitettiin turpeilla. Painanteen kohta jäi kuitenkin osittain peittämättä.

5. KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

a. Lika- ja kulttuurimaa

Tasossa 1 (s. 16, kuvat 5-6; s. 27-28, tasokartat) oli kaivausalueen länsiosassa heikko, yhtenäinen kulttuurimaa-alue ruuduissa 890-908/392-396 ja 908-910/398-400. Tämän ulkopuolella oli nokea, lika- ja kulttuurimaata vain yksittäisinä pieninä läiskinä.

Tasossa 2 (s. 16, kuva 7; s. 29-30, tasokartat) heikko kulttuurimaa-alue oli lähinnä ruuduissa 892-898/392-394. Soraraita, joka SW-NE suuntaisena kulki läpi vuoden 1986 kaivausalueen, alkoi nyt näkyä ruuduissa 908-910/400. Sen länsipuolella oli halkaisijaltaan noin 50 cm oleva punamultaläiskä ruutujen 908/398 ja 908/400 rajalla. Tämän itäpuolella oli ruudussa 910/400 hieman voimakkaampi kulttuurimaaläiskä, joka rajoittui soraraitaan.

Tasossa 3 (s. 31-32, tasokartat) oli kulttuurimaata enää pieninä läiskinä siellä täällä. Ruudussa 912/400 oleva läiskä jatkui kuudenteen tasoon asti. Ruuduissa 896-898/396 oli kaksi pienempää läiskää jotka myöskin jatkuivat tasoon 6. Soraraita näkyi nyt selvänä ruudussa 908/400, ja loppui ruutuun 910/400. Kolmannessa tasossa tuli esille kaksi liesikiveyttä (ks. alla).

b. Liedet

Ruudussa 904/394 oli ensimmäisessä tasossa puhdas alue kulttuurimaa-alueen sisällä, ja puhdasta hiekkaa sisältävä kuoppa näkyi toisessa tasossa selvänä ympäröivässä sorassa. Tasossa 3 kuopasta paljastui pieni liesikiveys (s. 17, kuvat 9-10; s. 44-45, yksityiskohtakartat), jossa oli palaneita kiviä kahdessa kerroksessa. Lieden halkaisija oli 65 cm ja syvyys noin 15 cm. Kivien alla oli hiilikerros, jossa puiden syyt erottuivat ENE-WSW-suuntaisina.

Ruudussa 906/406 painanteen NE-puolella paljastui myöskin kolmannessa tasossa pieni liesi (s. 17, kuvat 11-12; s. 46-47, yksityiskohtakartta). Tämän päällä oli yhtenäinen rikastumiskerros ylimmissä tasoissa. Tasossa 3 oli puhtaassa vaaleassa hiekassa halkaisijaltaan 80 cm oleva läiskä rikastunutta hiekkaa, jonka keskellä liesikiveys. Kiviä oli kahdessa kerroksessa ja ne olivat erittäin heikosti palaneita; ylemmän kerroksen kivet olivat palaneita ainoastaan alapuolelta. Hiiltä oli vähän, ja kiveyksen alla oli ohut kerros palanutta hiekkaa.

c. Painanne ja sen sisältämä arkkurakenne

Ruuduissa 902-906/404-406 oli maanpinnassa noin 30 cm syvä, halkaisijaltaan noin 2 metriä oleva painanne (s. 26; verkkoprojektio).

Tasossa 1 (s. 27, tasokartta) painanteen kohdalla oli SW-NE-suuntaisena noin 2,5 metrin pituisella ja 1,5 metrin levyisellä alueella palaneen ja huuhtoutuneen sekaista hiekkaa, ja sen keskellä nokea. Tämän ympärillä oli paikoin puhdasta vaaleaa hiekkaa rikastuneen hiekan päällä.

Tasossa 2 (s. 29, tasokartta) painanteen kohdalla näkyi noin 4 metriä pitkä ja 1,5 metriä leveä, SW-päästään kapeampi kuoppa, jonka keskellä oli palaneen ja huuhtoutuneen sekaista hiekkaa. Kuopan koko jatkui samana seitsemänteen tasoon asti, ja sen keskellä oli ruostehiekkaa tasosta 4 lähtien.

Tasossa 5 (s. 18, kuva 15; s. 36, tasokartta) kuopan NE-päähän ilmestyi nokiraitoja ja hieman hiiltä, joka lisääntyy tasossa 6 (s. 18, kuva 16; s. 19, kuva 19; s. 37, tasokartta).

Tasossa 7 (s. 19, kuva 17; s. 38, tasokartta) hiiltä oli voimakkaina raitoina kuopan molemmissa päissä, NE-päässä noin 25 cm leveänä, SW-päässä heikompana. N-reunaan alkoi tässä tasossa ilmaantua palanutta hiekkaa.

Tasossa 8 (s. 19, kuva 18; s. 20, kuvat 20-23; s. 39, yksityiskohtakartta) kuoppa lyheni noin 2 metrin pituiseksi, kun taas leveys pysyi suunnilleen samana kuin edellisissä tasoissa. Arkun päät olivat nyt selvät ja N-puolinen pitkä sivu alkoi hahmottua. Kuopan keskellä oli edelleen ruostetta, sen N-puolella nokea ja reunoilla palanutta hiekkaa.

Tasossa 9 (s. 21, kuvat 24-25; s. 40, yksityiskohtakartta) arkun pituus oli 2 metriä ja leveys 60 cm. Kuopan pituus oli suunnilleen sama kuin arkun, mutta leveys oli noin 1 metri. Keskellä oli edelleen ruostehiekkaa ja reunoilla palanutta hiekkaa. SW-päässä oli pieni likäläiskä josta löytyi joitakin palaneen luun murusia.

Kuopan sisällä hiekka oli tiivistä, kun taas sitä ympäröivä hiekka oli erittäin löysää, soraraitojen halkomaa pohjahiekkaa.

Arkun päädyt tulivat esille noin 90 cm:n syvyydellä maanpinnasta. Ne olivat molemmat suunnilleen samalla korkeudella, mutta NE-pääty jatkui noin 60 cm syvälle ja SW-pääty ainoastaan noin 30 cm:n syvyyteen. Laidat olivat noin 30 cm korkeat. Päädyissä puun syyt olivat pystyssä, laidoilla ja pohjassa pituussuunnassa. Arkku kapeni alaspäin niin, että tasainen pohja oli noin 1,5 metriä pitkä ja noin 40 cm leveä.

Kun arkun sisäpuoli tyhjennettiin, voitiin havaita, että N-puolinen laita oli painunut sisäänpäin, ja kohdassa missä laita alunperin oli ollut oli tiivis hiekkakerros, joka myötäili kuopan muotoa (s. 22, kuva 28; s. 42, yksityiskohtakartta).

Ylemmissä tasoissa vaikutti siltä että palanutta hiekkaa olisi ollut arkun ulkopuolella arkun laitoja myötäillen (s. 39-40, yksityiskohtakartat). Kuopalle kaivettaessa huomattiin kuitenkin, että palanut hiekka jatkuikin arkun sisäpuolella (s. 41-42, yksityiskohtakartat). Tämä saattaisi viitata siihen, että arkussa olisi ollut kansi, joka keskeltä olisi romahtanut kuopan sisälle jättäen vain kannen laidat palaneen hiekan päälle. Tähän viittaa myös se, että molemmissa päädyissä, etenkin NE-päässä saattoi havaita kaksi puukerrosta päällekkäin (s. 40, yksityiskohtakartta). Syvemmällä oleva puukerros oli yhtenäinen, tasaisesti pohjaan päin laskeva, päällimmäinen taas rikkinäisempi, jossa puun syyt osoittivat eri suuntiin.

Pohjassa puuosat seurasivat tarkasti kuopan muotoa, paitsi N-laita, joka siis oli osittain romahtanut sisäänpäin.

6. LÖYDÖT

Löytöjä tuli 1-6 kerroksesta. Ohuimmillaan löytökerros oli kaivausalueen NW-reunassa. Tasoissa 1 ja 2 löydöt keskittyivät kulttuurimaa-alueelle, etenkin ruutujen 904-910/396 SE-reunaan ja ruutuihin 908-910/398-400, ja alemmissa tasoissa kulttuurimaaläiskiinkin ja kapealle kaistaleelle linjan 400 molemmin puolin.

Painanteesta tuli arkkurakenteen kuopan NE-päästä kvartsia vielä tasosta 6. Nämä olivat arkun ulkopuolella ja ovat luultavasti valuneet kuoppaan ympäröivältä alueelta. Ainoat arkkuun varmasti liitettävät löydöt koostuivat heikosti palaneesta luusta aivan arkun pohjalta.

LUETTELO LÖYDÖISTÄ:

	kp1	g
Talttoja	1	18
Taltan teelmiä	2	45
Hiotun liuske-esineen		
katkelmia	9	306
Liuskeiskoksia	56	606,5
Jasperoidi-iskoksia	1	2
Kvartsikaapimia	27	209
Kvartsi-iskoksia	792	5981
Palanutta luuta		5

IRTOLÖYDÖT:

Kvartsi-iskoksia	8	49
------------------	---	----

7. HIILINÄYTTEET

Näyte 1 otettiin liedestä ruudussa 904/394 kerroksesta 3. Sen syvyys maanpinnasta oli 28 cm, korkeus 126,18 m mpy ja näytteen määrä oli 23 g.

Näyte 2 on painanteessa olevasta arkusta. Tämän syvyys oli 120 cm, korkeus 126 m mpy ja määrä 110 g.

8. YHTEENVETO

Vuoden 1986 tutkimukset osoittivat asuinpaikan jatkuvan harjanteen korkeimmalla kohdalla linjan 400 molemmin puolin hiekkakuopalta koilliseen noin 20-25 metriä leveänä ja 80 metriä pitkänä kaistana, kuitenkin heiketen koilliseen mentäessä. Voimakkain kohta osui koeojien 900 ja 920 välille, ja vuoden 1987 tutkimusten yhteydessä päätettiin ensisijaisesti tutkia tämä alue. Tämän lisäksi avattiin koeojan 900 eteläpuolelle pienempi kaivausalue, ja lopuksi tutkittiin harjanteen korkeimmalla kohdalla sijainneista kahdesta painanteesta läntisempi. Hirvaskosken talolle vievän tien länsipuolelle tehtiin lisäksi joitakin koekuoppia, joissa ei ollut havaittavissa mitään viittauksia siihen, että asuinpaikka jatkuisi tänne (s. 24, yleiskartta). Tasokaivauksena tutkitun alueen laajuus oli 312 m².

Tasossa 1 oli kaivausalueen länsiosassa heikko, yhtenäinen kulttuurimaa-alue, joka toiseen tasoon tultaessa oli vetäytynyt kaivausalueen lounaisnurkkaan. Muualla kulttuurimaata oli läiskinä, joista suurin osa loppui ennen kolmatta tasoa. Syvimmät läiskät jatkuivat kuudenteen tasoon asti.

Liesikiveyksiä löytyi kaksi, joista toinen kuopasta kulttuurimaa-alueen keskeltä ruudusta 904/394, ja toinen kulttuurimaa-alueen ulkopuolelta ruudusta 906/406. Molemmat paljastuivat tasossa 3 ja koostuivat kahdesta kivikerroksesta.

Löydöt keskittyivät pääasiassa linjan 914 lounaispuolelle ja linjojen 396 ja 402 välille seuraten kulttuurimaata.

Painanne ruuduissa 902-906/404-406 erottui ympäröivästä maanpinnasta 2 metriä laajana ja noin 30 cm syvänä. Tasossa 2 kohdassa erottui selvä kuoppa, ja noin 90 cm:n syvyydessä kuopasta paljastui arkkua muistuttava rakennelma. Arkun pituus oli 2 metriä, leveys 60 cm ja syvyys 30 cm. Se sisälsi pääasiassa ruostehiekkaa, jonkin verran palanutta hiekkaa ja nokea, sekä pienen likäläiskän, jossa oli joitakin palaneen luun murusia.

Vuoden 1987 tutkimukset vahvistivat käsitystä siitä, että asuinpaikan keskusalue on sijainnut hiekkakuopan kohdalla ja v. -86 tutkitulla

alueella, ja että nyt olivat kyseessä asuinpaikan reuna-alueet. Kulttuuri-
maa-alue oli nyt huomattavasti heikompi ja ohuempi ja löydöt vähäisempiä
kuin vuoden -86 alueella ja sekä kulttuuri- että löytökerros heikkeni
selvästi kohti koillista.

NEGATIIVILUETTELO

- 69994 (kuva 1) Yleiskuva. Aluetta siivotaan. Kuvattu v. 1986 kaivausalueen W-reunalta. S-N.
- 69995 (kuva 2) Yleiskuva. Aluetta siivotaan ennen paalutusta. Edessä painanteet v. -86 kaivausalueen NE-puolella. SE-NW.
- 69996 Yleiskuva asuinpaikan pohjoisosasta. SE-NW.
- 69997 Yleiskuva. Metsäaurattua aluetta hiekkakuopan E-puolella. Kuva otettu v. -86 kaivausalueen E-reunalta. Taustalla Pudasjärvi - Kajaani -tie. NW-SE.
- 69998 (kuva 4) Kuten edellä.
- 69999 (kuva 3) Yleiskuva metsäauratulta alueelta kohti kaivauspaikkaa. Hiekkakuoppa jää vasemmalle. SE-NW.
- 70000 Yleiskuva kaivausalueen E-osasta turpeenpoiston jälkeen. S-N.
- 70001 Kuten edellä. SE-NW.
- 70002 (kuva 6) Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 1. SW-NE.
- 70003 Työkuva. Tasoa 1 piirretään. E-W.
- 70004 (kuva 5) Yleiskuva kaivausalueen W-osasta tasossa 1. S-N.
- 70005 (kuva 7) Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 2. SW-NE.
- 70006 Yleiskuva kaivausalueen W-osasta, ruudut 908-910/398-400 tasossa 2. NE-SW.
- 70007 Punamultaläiskä ruuduissa 908/398-400 tasossa 2,5. NE-SW.
- 70008 (kuva 8) Kuten edellä. SE-NW.
- 70009 (kuva 9) Liesi ruudussa 904/394 tasossa 3. E-W.
- 70010 Punamultaläiskä ruuduissa 908/398-400, tasossa 3. NE-SW.
- 70011 (kuva 10) Liesi ruudussa 904/394 tasossa 3,5. E-W.
- 70012 Painanteen N-osa tasossa 1. SW-NE.
- 70013 Työkuva. Kaivausalueen SW-päätä kaivetaan tasoon 1. NE-SW.
- 70014 Kuten edellä.
- 70015 Kuten edellä.

- 70016 Kuten edellä.
- 70017 (kuva 33) Kuten edellä.
- 70018 (kuva 32) Kuten edellä.
- 70019 Kuten edellä.
- 70020 Kuten edellä.
- 70021 Kuten edellä.
- 70022 Kuten edellä.
- 70023 Yleiskuva kaivausalueen SW-osasta tasossa 1. SW-NE.
- 70024 Kuten edellä.
- 70025 Painanteen N-osa tasossa 2. SE-NW.
- 70026 Yleiskuva kaivausalueen SW-osasta tasossa 2. SW-NE.
- 70027 Ruutu 890/396 tasossa 2. NW-SE.
- 70028 (kuva 13) Painanteen N-osa tasossa 3. Taustalla liesi ruudussa 906/406.
- 70029 (kuva 11) Liesi ruudussa 906/406 tasossa 3. E-W.
- 70030 Painanteen N-osa tasossa 4. Taustalla liesi ruudussa 906/406. SW-NE.
- 70031 (kuva 14) Kuten edellä.
- 70032 (kuva 12) Liesi ruudussa 906/406 tasossa 4. SW-NE.
- 70033 (kuva 15) Painanteen N-osa tasossa 5. SE-NW.
- 70034 Kuten edellä. NE-SW.
- 70035 Painanteen S-osa tasossa 1. S-N.
- 70036 (kuva 16) Painanteen N-osa tasossa 6. W-E.
- 70037 (kuva 17) Painanteen N-osa tasossa 7. SSW-NNE.
- 70038 Painanteen S-osa tasossa 2. S-N.
- 70039 (kuva 18) Painanteen N-osa tasossa 8. W-E.
- 70040 Kuten edellä. NE-SW.
- 70041 Painanteen S-osa tasossa 3. S-N.
- 70042 Painanteen S-osa tasossa 4. SW-NE.
- 70043 (kuva 19) Painanteen S-osa tasossa 6. NE-SW.

- 70044 Ryhmäkuva. Vasemmalta kaivajat Auli Ojala, Irma Kukka, Irmeli Iinatti, Aino Kuopusjärvi, Teuvo Parviainen, Pentti Niskala, Erkki Loukusa, Ahti Salmela, Pasi Siivikko, sekä tutkimusavustaja Juhani Turpeinen ja piirtäjä Jukka Setälä.
- 70045 (kuva 34) Kuten edellä.
- 70046 (kuva 20) Painanne kokonaisuudessaan tasossa 8. NNE-SSW
- 70047 (kuva 22) Painanteessa olevan arkkurakenteen S-päätä tasossa 8. SE-NW.
- 70048 (kuva 23) Painanteessa olevan arkkurakenteen N-päätä tasossa 8. SSE-NNW.
- 70049 (kuva 21) Painanne ja arkku kokonaisuudessaan tasossa 8. SE-NW.
- 70050 Painanne ja arkku kokonaisuudessaan tasossa 9. S-N.
- 70051 (kuva 24) Kuten edellä. SW-NE.
- 70052 (kuva 25) Kuten edellä. ENE-WSW.
- 70053 (kuva 27) Painanne ja arkku kokonaisuudessaan. Arkun sisäpuoli kaivettu tasoon 10. S-N.
- 70054 (kuva 26) Kuten edellä. SW-NE.
- 70055 Arkun S-päätyä. SE-kulmassa näkyy hieman kannen alkupe-
räistä sijaintia. N-S.
- 70056 (kuva 29) Arkku kokonaisuudessaan. Reunat purettu niin että
kuopan muoto näkyy. Arkun sisäpuoli kaivettu tasoon
11. S-N.
- 70057 (kuva 28) Kuten edellinen. SW-NE.
- 70058 Arkun pohjoispäätä tasossa 11. SW-NE.
- 70059 (kuva 30) Arkku kokonaisuudessaan. Reunat purettu niin että
kuopan muoto näkyy. Arkun sisäpuoli kaivettu tasoon
11. E-W.
- 70060 Arkun kuoppa puuosien poistamisen jälkeen. SE-NW.
- 70061 (kuva 31) Kuten edellä. SSW-NNE.
- 70062 Kuten edellä. NE-SW.
- 70063 Arkun pohjaa.

DIAPOSITIIVILUETTELO

- 14218 Yleiskuva alueesta ennen siivousta. S-N
- 14219 Turpeenpoistoa. S-N
- 14220 Kaivausalueen SW-osaa paalutettuna. NE-SW
- 14221 Yleiskuva kaivausalueen W-osasta tasossa 1. S-N.
- 14222 Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 1. SW-NE.
- 14223 Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 2. Edessä punamultaläiskä ruuduissa 908/398-400. SW-NE.
- 14224 Ruudut 908-912/398-400 tasossa 1. SW-NE.
- 14225 Punamultaläiskä ruuduissa 908/398-400 tasossa 2,5. SW-NE.
- 14226 Kuten edellinen, taso 3. SW-NE.
- 14227 Liesi ruudussa 904/394 tasossa 3. E-W.
- 14228 Kuten edellinen, taso 3,5. SE-NW.
- 14229 Painanteen N-osa tasossa 1. SW-NE.
- 14230 Työkuva. Alueen SW-osaa kaivetaan. S-N.
- 14231 Painanteen N-osa ja liesi ruudussa 906/406 tasossa 3. SW-NE.
- 14232 Liesi ruudussa 906/406 tasossa 3. SW-NE.
- 14233 Painanteen N-osa ja liesi ruudussa 906/406 tasossa 4. SE-NW.
- 14234 Liesi ruudussa 906/406 tasossa 4. SW-NE.
- 14235 Painanteen N-osa tasossa 5. E-W.
- 14236 Kuten edellinen, taso 6. W-E.
- 14237 Kuten edellinen, taso 7. W-E.
- 14238 Kuten edellinen, taso 8. W-E.
- 14239 Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan tasossa 8. NE-SW.
- 14240 Kuten edellinen. NNW-SSE.
- 14241 Kuten edellinen, taso 9. S-N.
- 14242 Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan tasossa 9. Arkku tyhjennetty. S-N.
- 14243 Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan. Arkun pitkät sivut purettu niin että kuopan muoto näkyy. S-N.
- 14244 Kaivausaluetta täytetään. N-S.

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

Ote peruskartasta 3532 04 HIRVASKOSKI 1:20 000

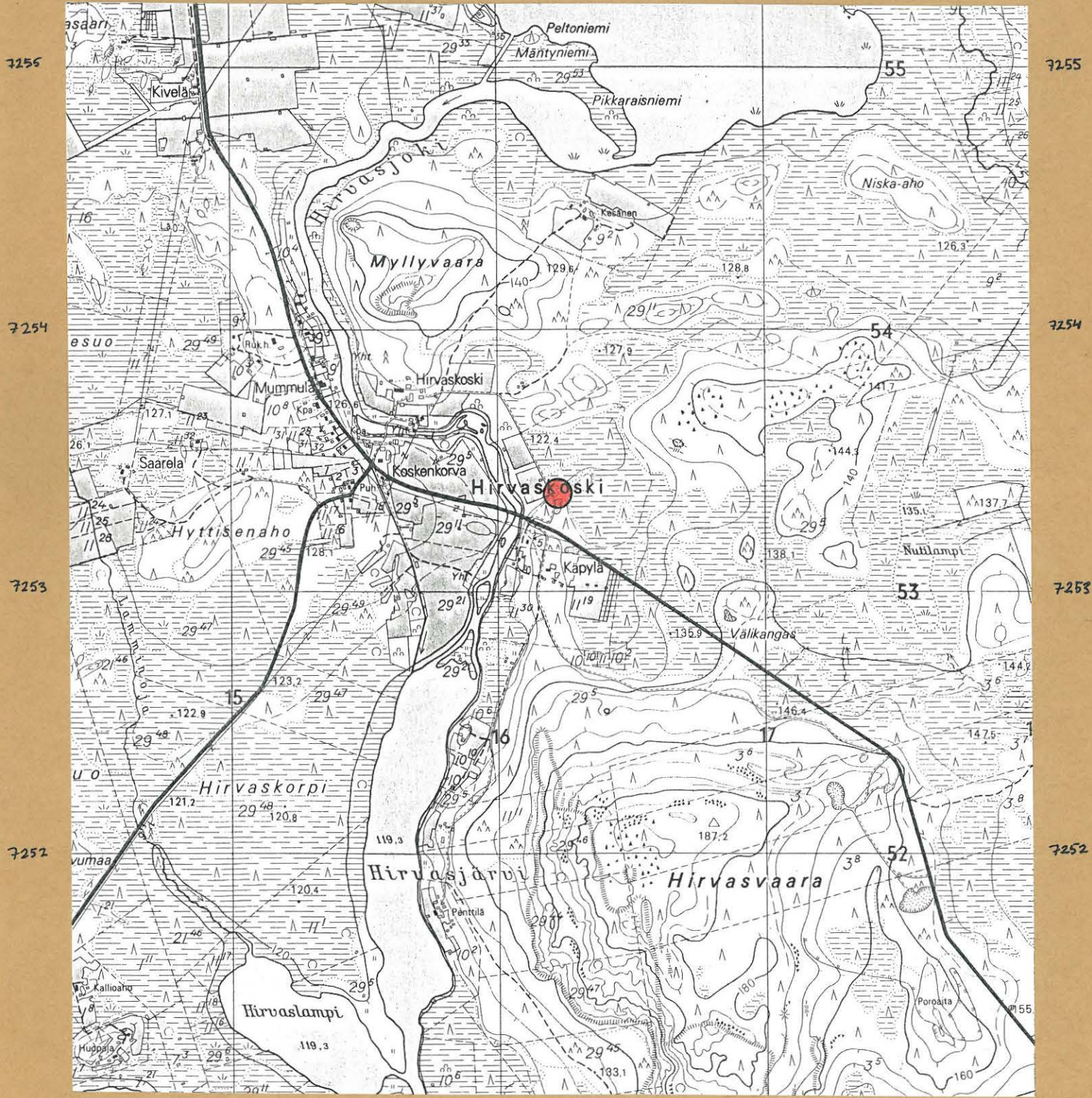
● kaivausalue

x= 7253 37

y= 516 23

z= 126 - 127 m mpy

Hki 1971

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

Kuva 1. Yleiskuva. Aluetta siivotaan. Kuvattu v. 1986
F. 69994
kaivausalueen W-reunalta S-N

Kuva 2. Yleiskuva. Aluetta siivotaan ennen paalutusta. Edessä gainanteet v. -86 kaivausalueen NE-puolella. SE-NW.
F. 69995

Kuva 3. Yleiskuva metsäauratulta aluetta kohti kaivauspaikkaa. Hiekkakuoppa jää vasemmalle. SE-NW.
F. 69999

Kuva 4. Yleiskuva. Metsäaurattua aluetta hiekkakuopan E-puolella. Kuva otettu v. -86 kaivausalueen E-reunalta. Taustalla Pudasjärvi-Kajaani-tie. NW-SE
F. 69998

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

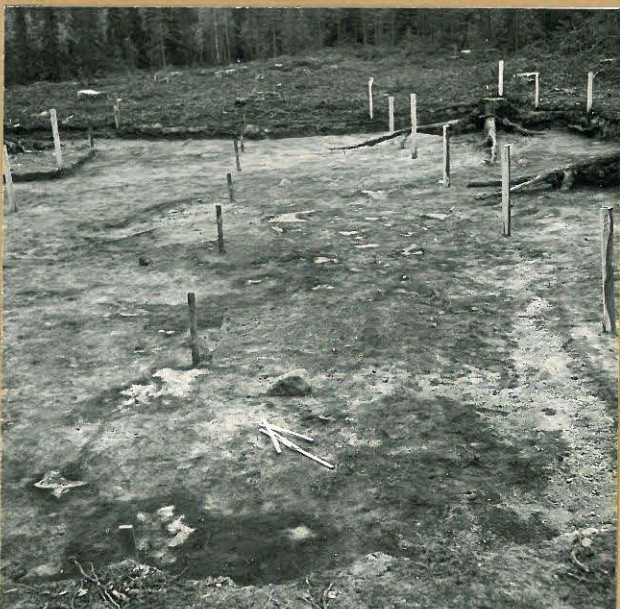
F. 70004

Kuva 5. Yleiskuva kaivausalueen W-osasta tasossa 1. S-N

F. 70002

Kuva 6. Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 1. SW-NE

F. 70005

Kuva 7. Yleiskuva kaivausalueen E-osasta tasossa 2. Edessä punamultaläiskä ruuduissa 908/398-400. SW-NE.

F. 70008
908/398-

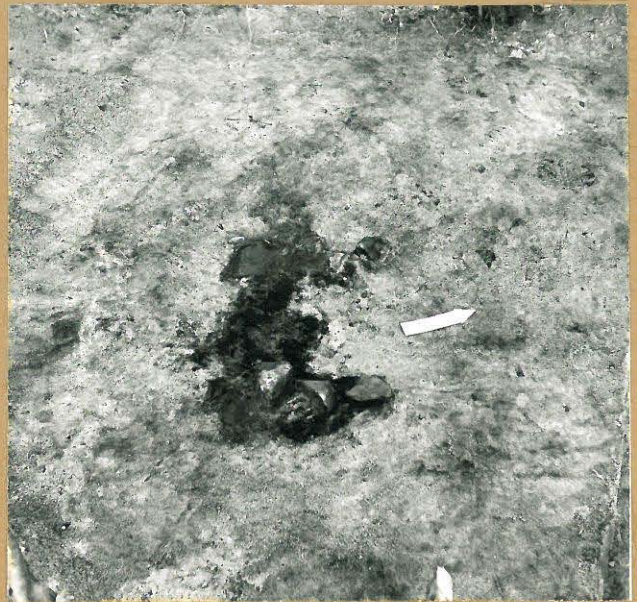
Kuva 8. Punamultaläiskä ruuduissa 400 tasossa 2, f. SE-NW.

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

F.70009

Kuva 9. Liesi ruudussa 904/394 tasossa 3. E-W.

F.70011

Kuva 10. Liesi ruudussa 904/394 tasossa 3,5. E-W.

F.70029

Kuva 11. Liesi ruudussa 906/406 tasossa 3. E-W.

F.70032

Kuva 12. Liesi ruudussa 906/406 tasossa 4. SE-NW

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

Kuva 13. Painanteen N-osa tasossa 3. Taustalla liesi ruudussa 906/406. SW-NE.
F. 70028

Kuva 14. Painanteen N-osa tasossa 4. Taustalla liesi ruudussa 906/406. SW-NE.
F. 70031

Kuva 15. Painanteen N-osa tasossa 5. SE-NW.
F. 70033

Kuva 16. Painanteen N-osa tasossa 6. W-E.
F. 70036

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

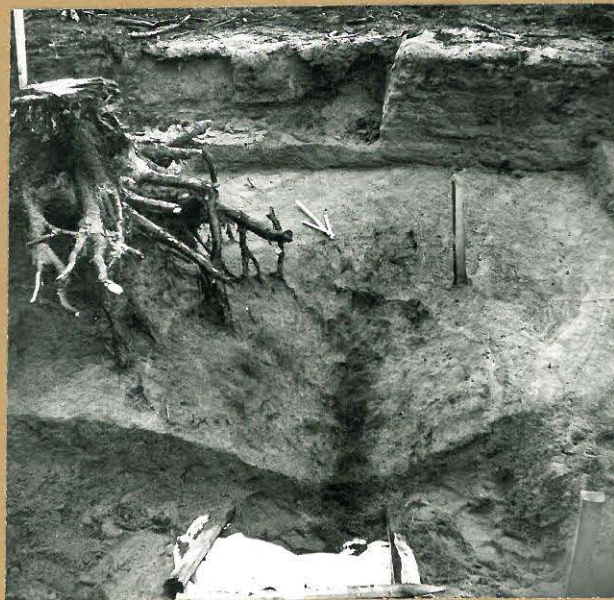
F.70037

Kuva 17. Painanteen N-osa tasossa 7. SSW-NNE

F.70039

Kuva 18. Painanteen N-osa tasossa 8. W-E.

F.70043

Kuva 19. Painanteen S-osa tasossa 6. NE-SW.

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

F. 70046

Kuva 20. Painanne kokonaisuudessaan tasossa 8, NNE-SSW.

F. 70049

Kuva 21. Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan tasossa 8, SE-NW.

F. 70047

Kuva 22. Painanteessa olevan "arkku" rakenteen S-päätä tasossa 8, SE-NW.

F. 70048

Kuva 23. Painanteessa olevan "arkku" rakenteen N-päätä tasossa 8, SSE-NNW.

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

Kuva 24. Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan tasossa 9. SW-NE
F. 70051

Kuva 25. Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan tasossa 9. ENE-WSW.
F. 70052

Kuva 26. Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan. "Arkun" sisäpuoli kaivehtu tasoon 10. SW-NE.
F. 70054

Kuva 27. Painanne ja "arkku" kokonaisuudessaan. "Arkun" sisäpuoli tasossa 10. S-N
F. 70053

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

F. 70057

Kuva 28. "Arkku" kokonaisuudessaan. Reunat purettu niin että kuopan muoto näkyy. Arkun sisäpuoli kaivettu tasoon II. SW-NE.

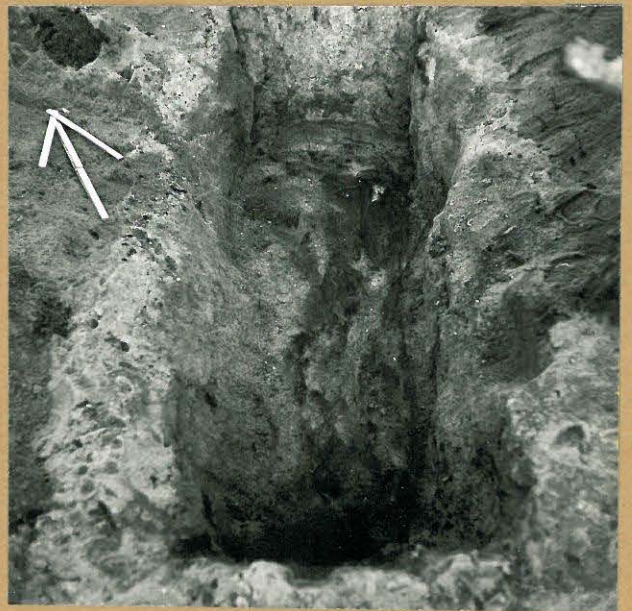
F. 70056

Kuva 29. Kuten edellinen, S-N.

F. 70059

Kuva 30. Kuten edellinen, E-W.

F. 70061

Kuva 31. Arkun kuoppa puosten poistamisen jälkeen. SSW-NNE.

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA

F. 70018

Kuva 32. Työkuvaa. Kaivausalueen SW-päättä kaivetaan tasoon 1.

F. 70017

Kuva 33. Kuten edellinen.

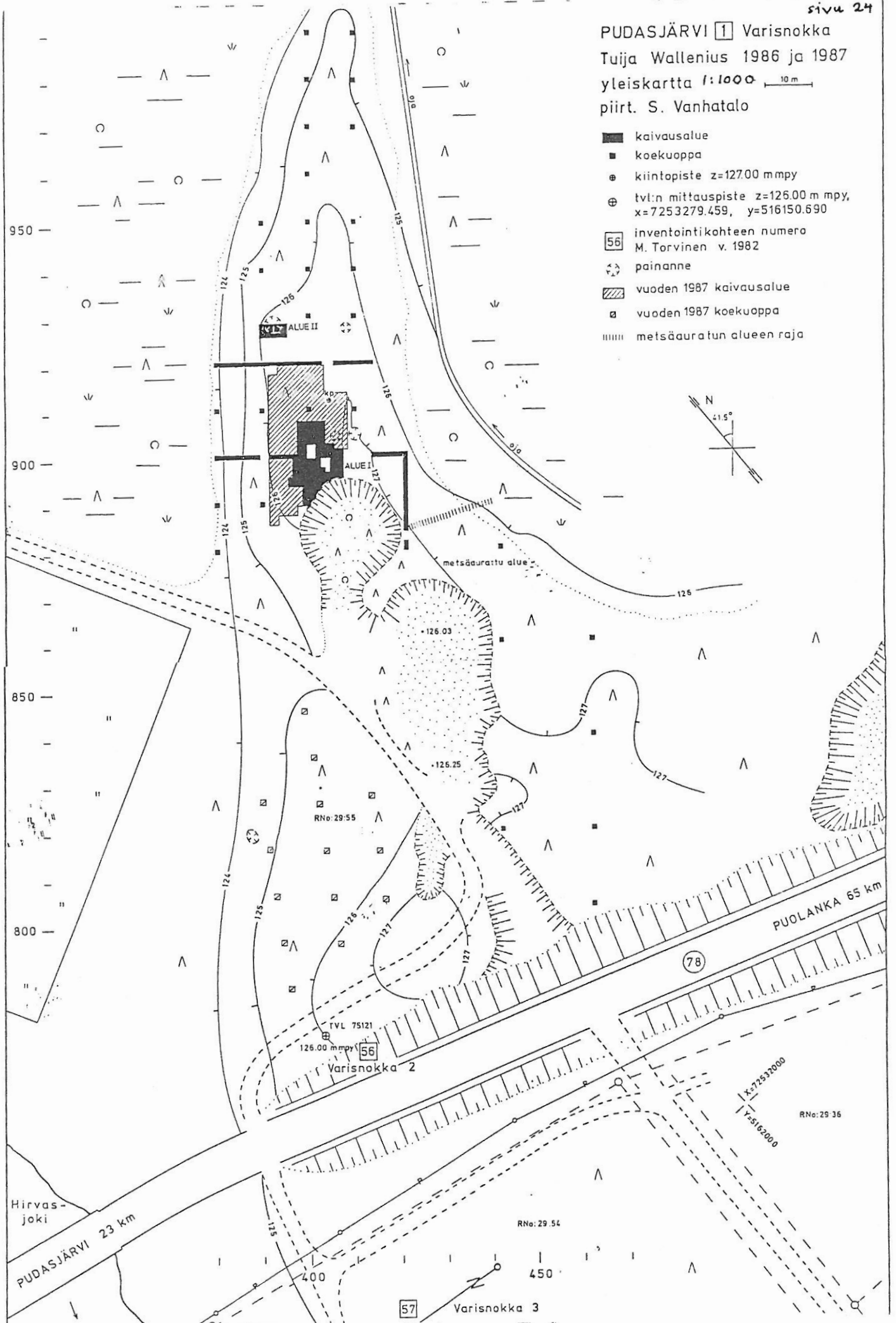

F. 70045

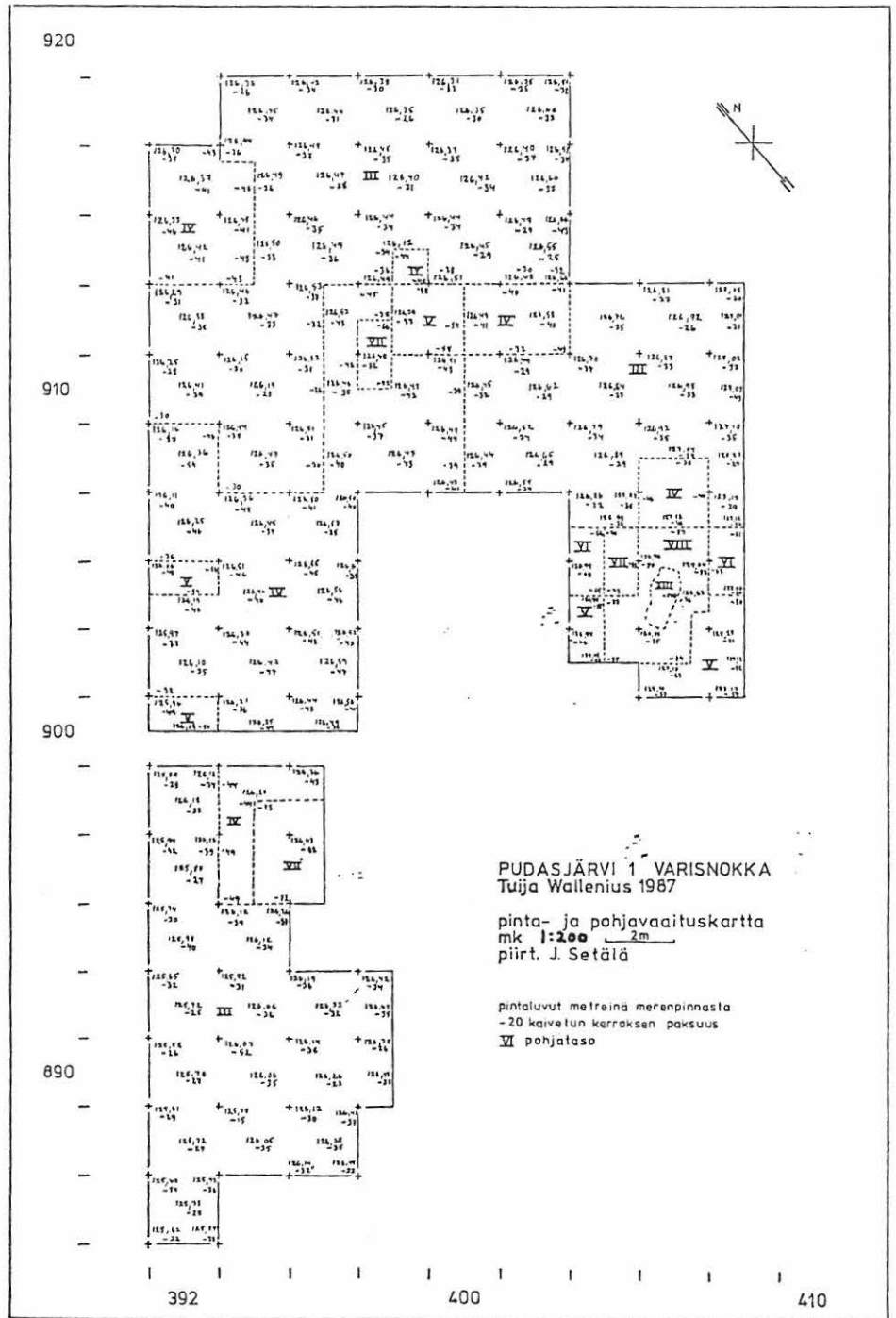
Kuva 34. Ryhmäkuvaa. Vasemmalta kaivajat Auli Ojala, Irma Kukka, Irmeli Jinatti, Aino Kuopusjärvi, Teuvo Parniainen, Pentti Niskala, Erkki Loukusa, Ahti Salmela, Pasi Siivikko, sekä tutkimusavustaja Juhani Turpeinen ja piirtäjä Jukka Setälä.

PUDASJÄRVI 1 Varisnokka
 Tuija Wallenius 1986 ja 1987
 yleiskartta 1:1000 10 m
 piirt. S. Vanhatalo

- kaivausalue
- koekuoppa
- kiintopiste z=127.00 mmpy
- ⊕ tvl:n mittauspiste z=126.00 mmpy, x=7253279.459, y=516150.690
- 56 inventointikohteen numero M. Torvinen v. 1982
- ⊗ painanne
- ▨ vuoden 1987 kaivausalue
- vuoden 1987 koekuoppa
- ||||| metsäauratun alueen raja

piennäys yleiskartasta mk 1:500

pieneunös pinta- ja pohjavaaituskartasta mk 1:100

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIOUS 1987

pintavaaituksiin perustuva verkkoprojektio

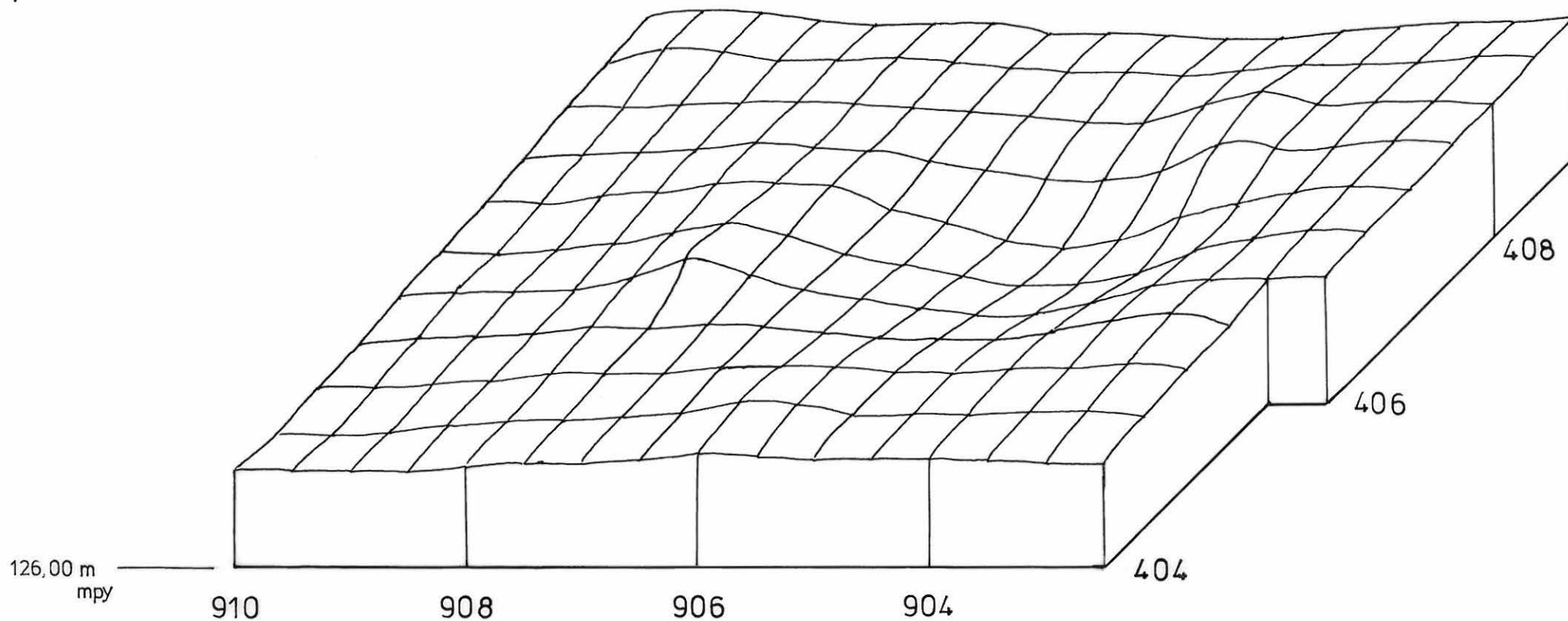
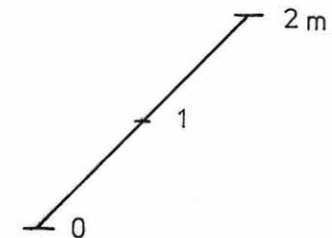
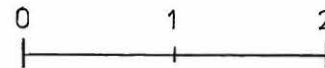
painanteesta ruuduissa 902-910/404-409

atsimuutti = 310° (luoteesta)

kallistuskulma = 45°

mk 1:50

piirt. J. Setälä

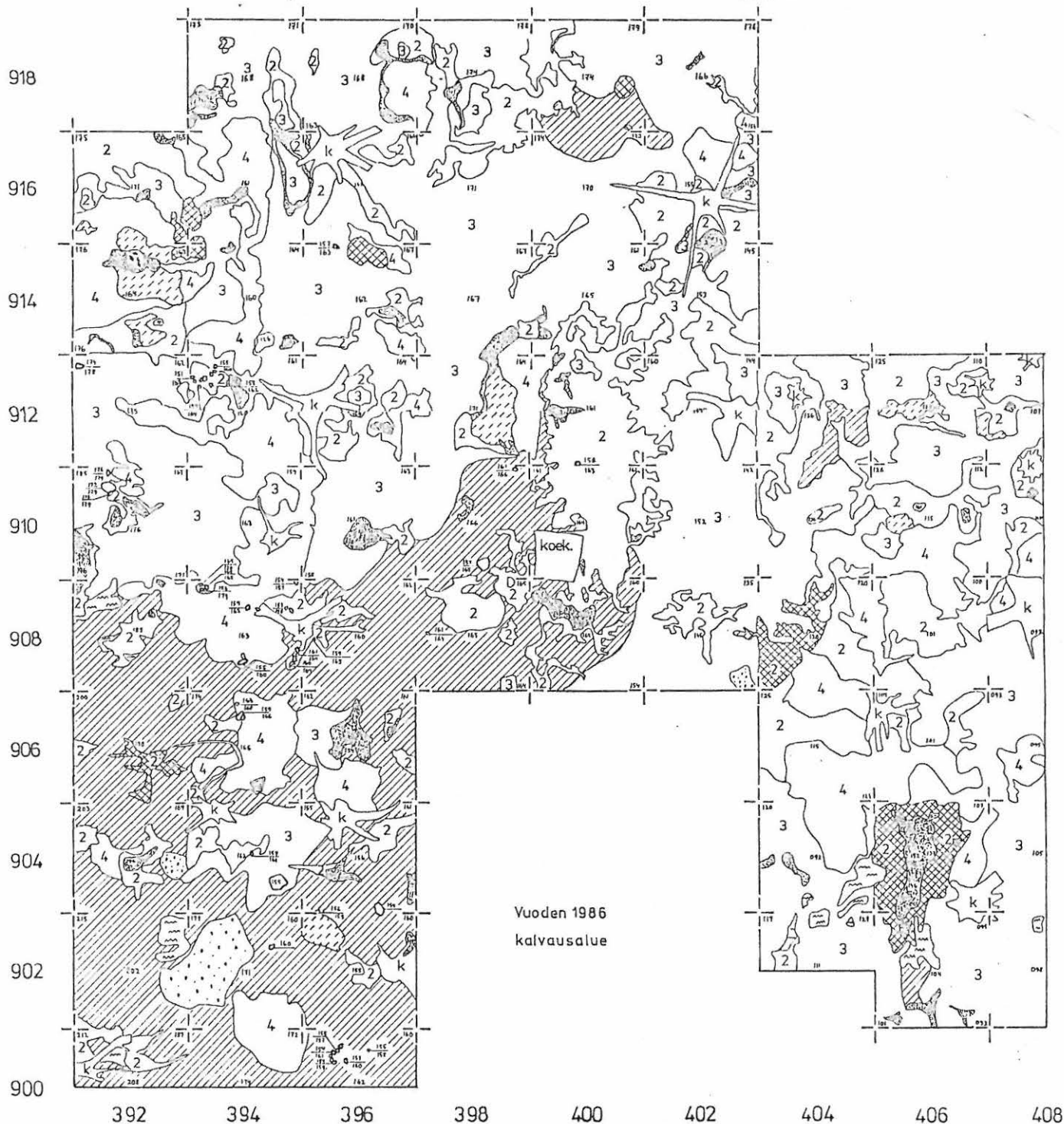

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 1
mk /:100 0 1 2m
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä ja J. Turpeinen

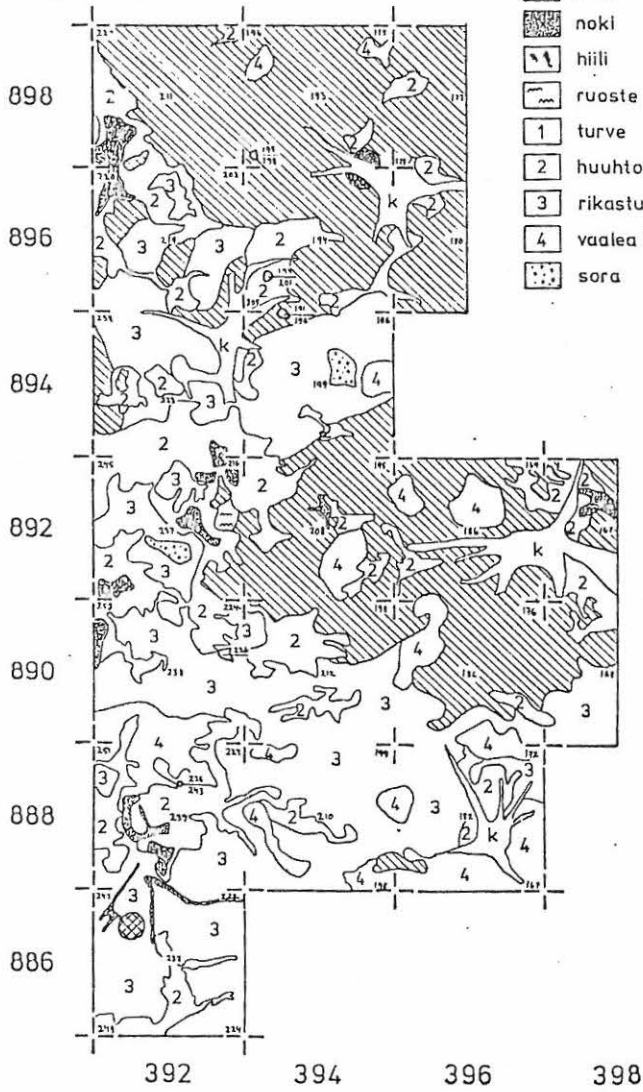
- k kanto
- ◊ kivi
- ▨ likamaa
- ▩ kulttuurimaa
- ▧ punaiseksi palanut hiekka
- ▦ noki
- ▥ hiili
- ▤ ruoste
- 1 turve
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- ▣ sora

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 1
mk 1:100 0 1 2m
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä

- k kanto
- ◊ kivi
- ▨ likamaa
- ▧ kulttuurimaa
- ▩ punaiseksi palanut hiekka
- noki
- ▨ hiili
- ▨ ruoste
- 1 turve
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- sora

pienennös tasokartasta mk 1:50

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

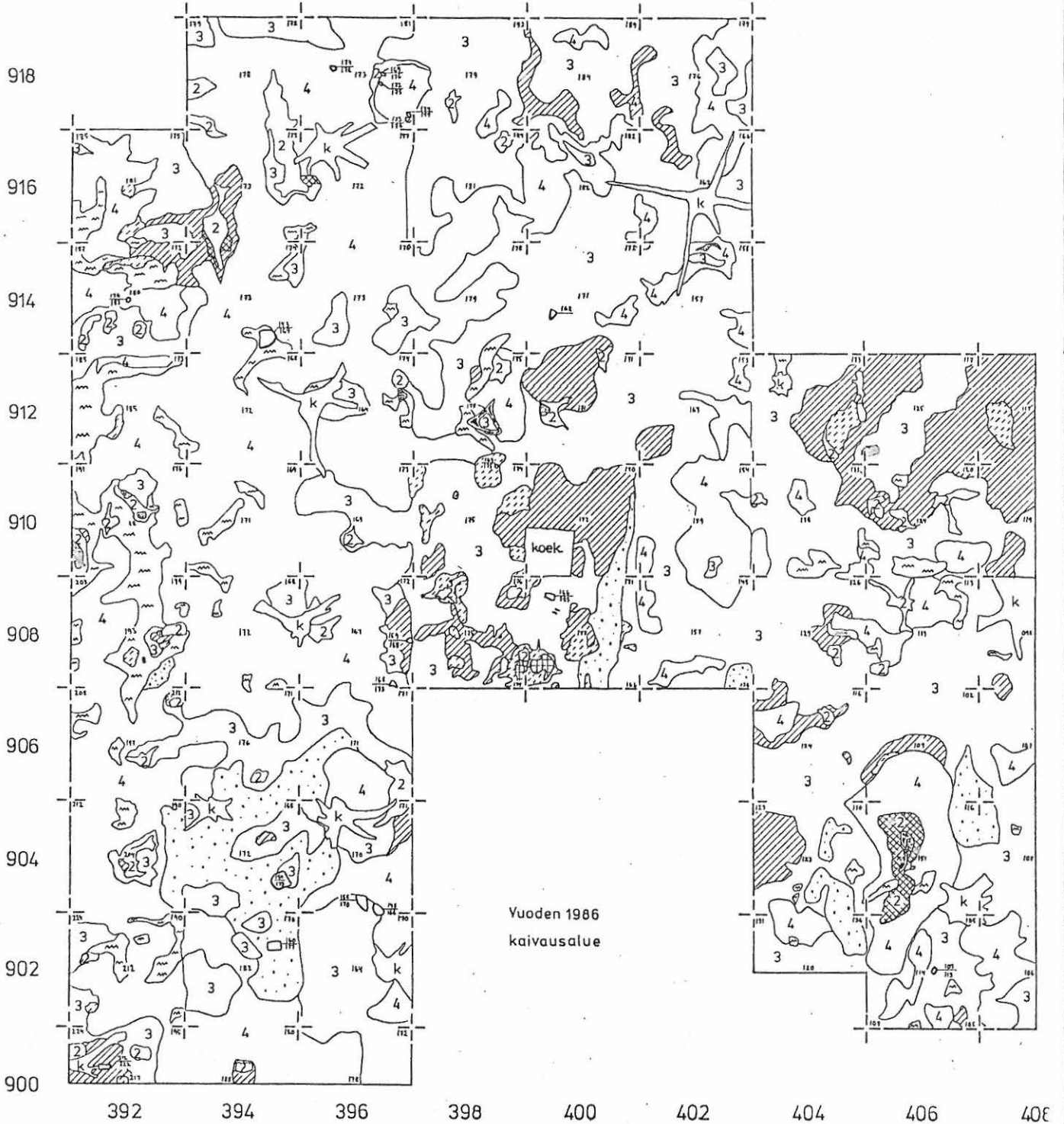
taso 2

mk 1:100

kp 127,00m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä ja J. Turpeinen

- k kanto
- ◊ kivi
- ▨ likamaa
- ▩ kulttuurimaa
- ▤ punaiseksi palanut hiekka
- ▧ noki
- ▩ hiili
- ▨ ruoste
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- ▧ sora
- ▩ punamulta

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

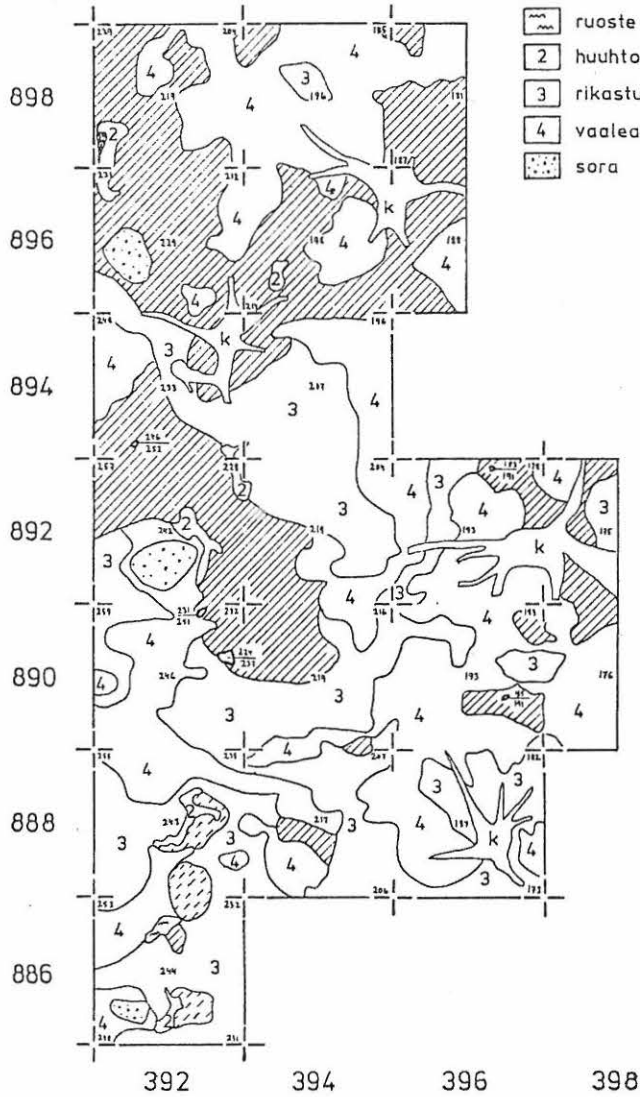
taso 2

mk 1:100 0 1 2m

kp 127,00m mpy, lukema 098

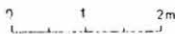
piirt. J. Setälä

- k kanto
- o kivi
- likamaa
- kulttuurimaa
- noki
- ruoste
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- sora

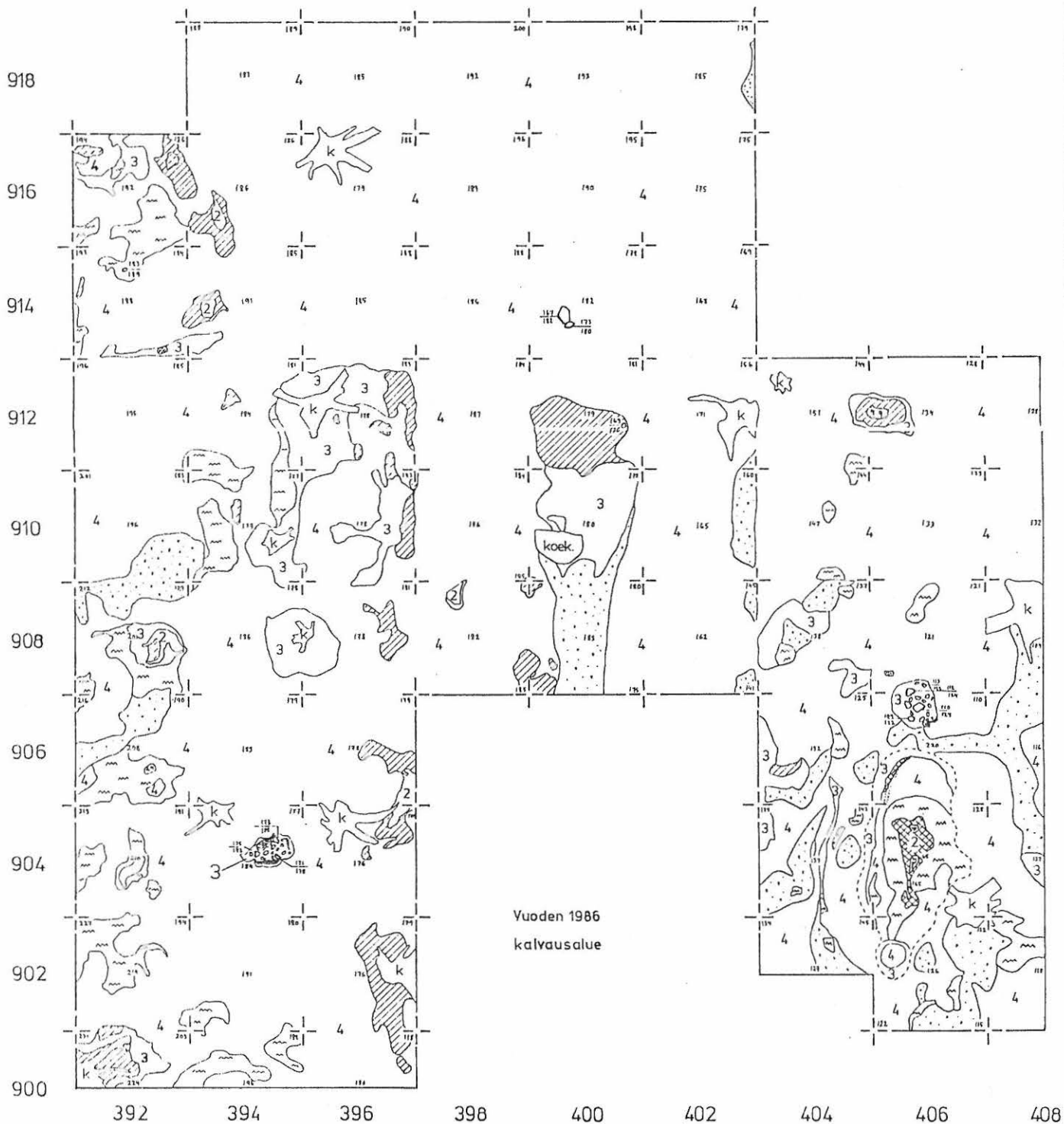
pienennös tasokartasta mk 1:50

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 3
mk 1:100
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä ja J. Turpeinen

- k kanto
- kivi
- likamaa
- kulttuurimaa
- punaiseksi palanut hiekka
- noki
- hiili
- ruoste
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- sora

piennös tasokartasta mk 1:50

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 3

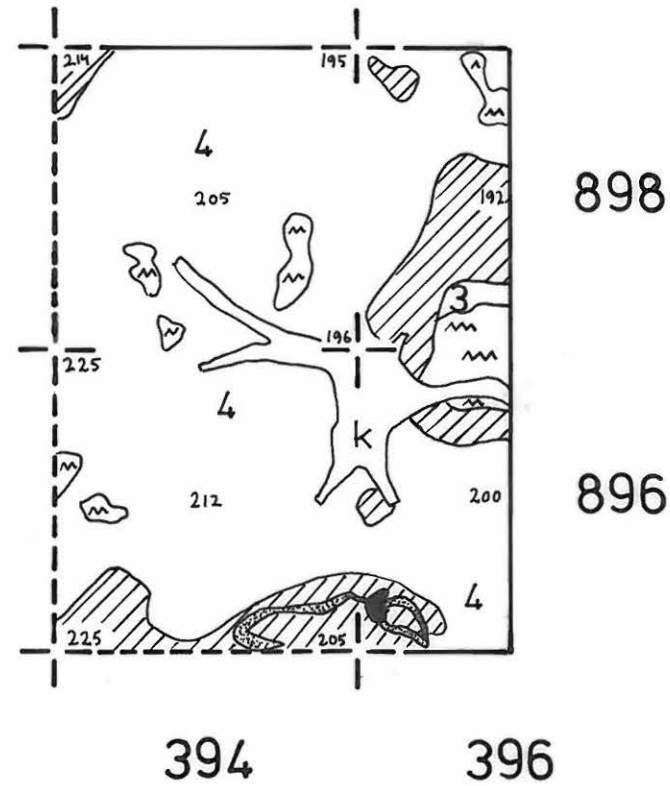
mk 1:50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J.Setälä

- kulttuurimaa
- hiili
- noki
- ruoste
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- k kanto

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T. WALLENIUS 1987

taso 4

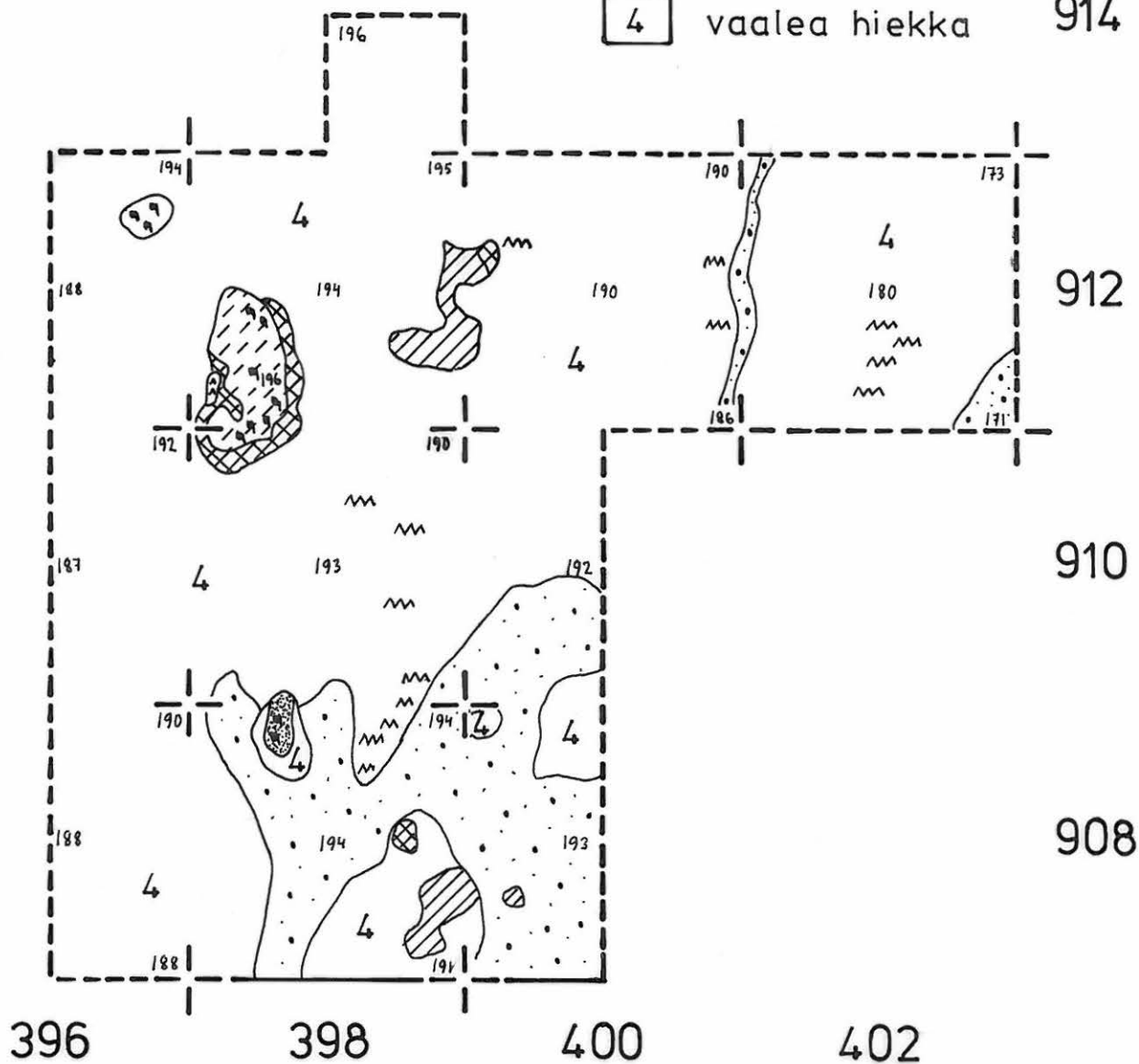
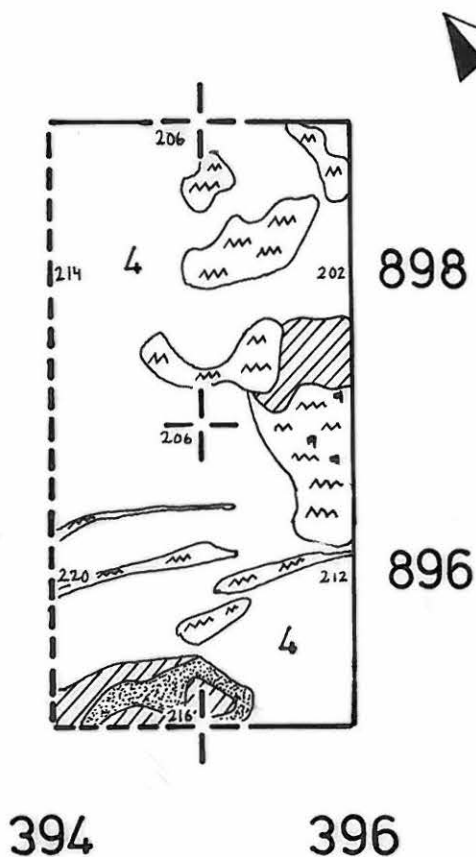
mk 1:50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä ja T. Wallenius

- likamaa
- kulttuurimaa
- palanut hiekka

- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- 4 vaalea hiekka 914

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T.WALLENIOUS 1987

taso 4

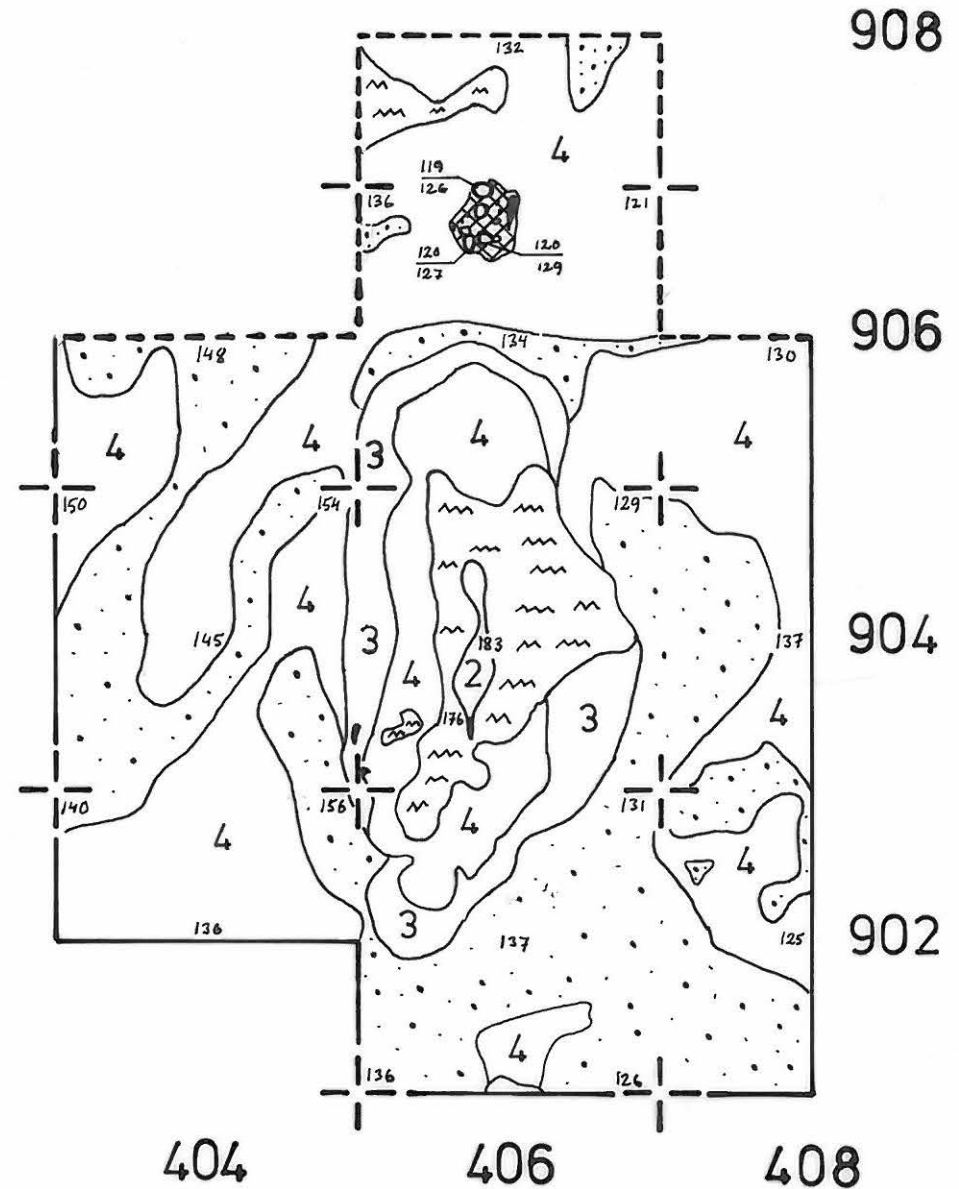
mk 1:50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J.Setälä

- palanut hiekka
- hiili
- sora
- ruoste
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- kivi

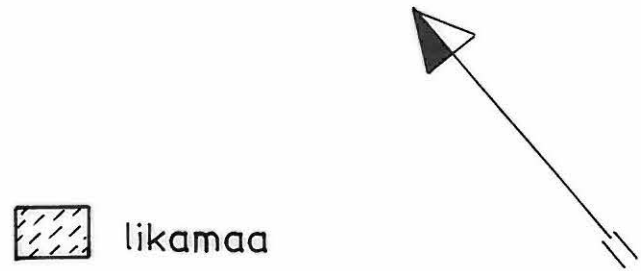
PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA T. WALLENIUS 1987

tasot 5 ja 6

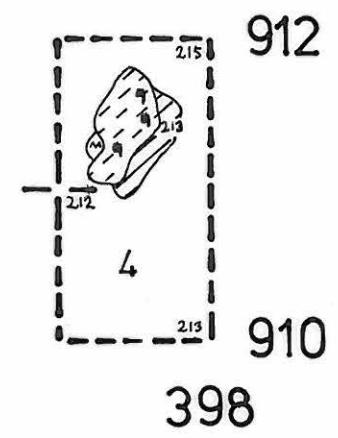
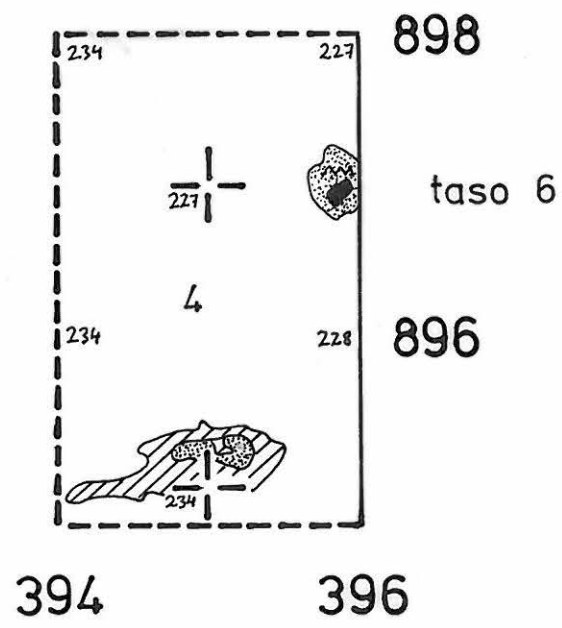
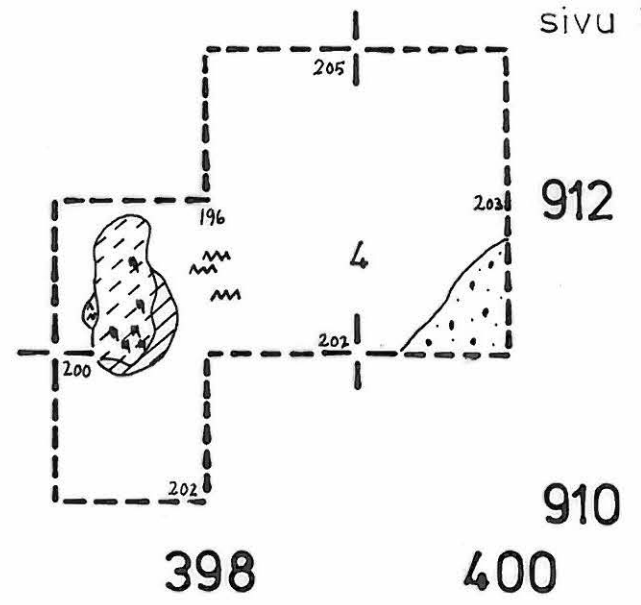
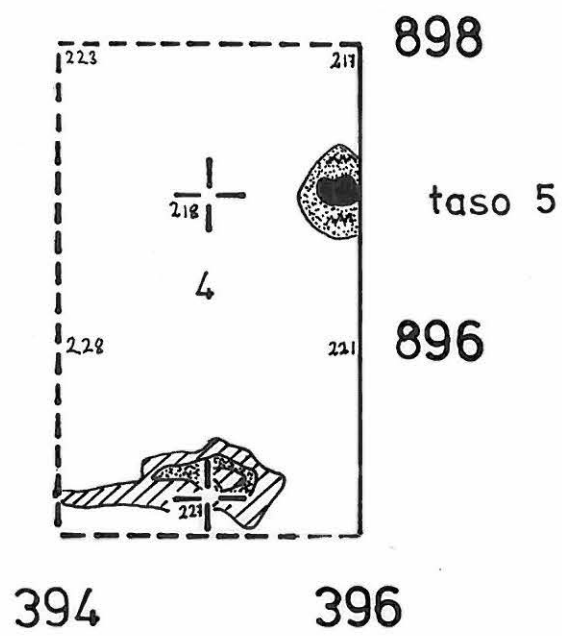
mk 1: 50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J.Setälä, J.Turpeinen ja T.Wallenius

- likamaa
- kulttuurimaa
- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- vaalea hiekka

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T.WALLENIUS 1987

taso 5

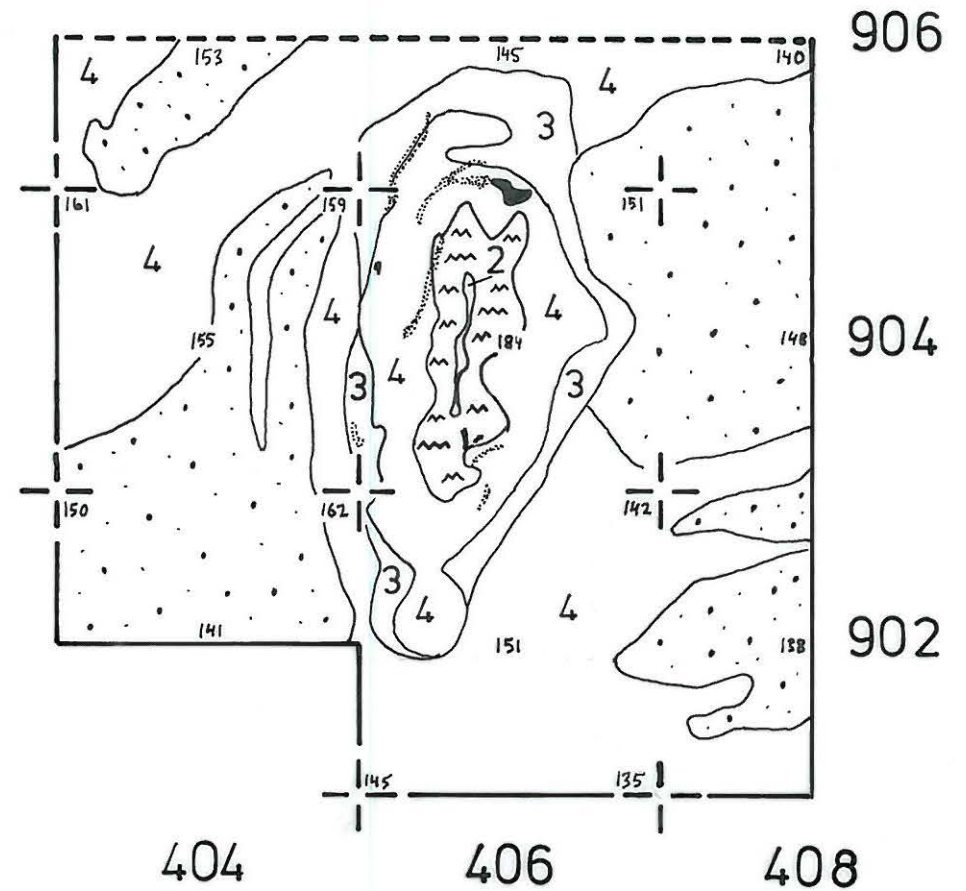
mk 1:50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J.Setälä

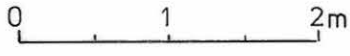

- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- 2 huuhtoutunut hiekka
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T. WALLENIOUS 1987

taso 6

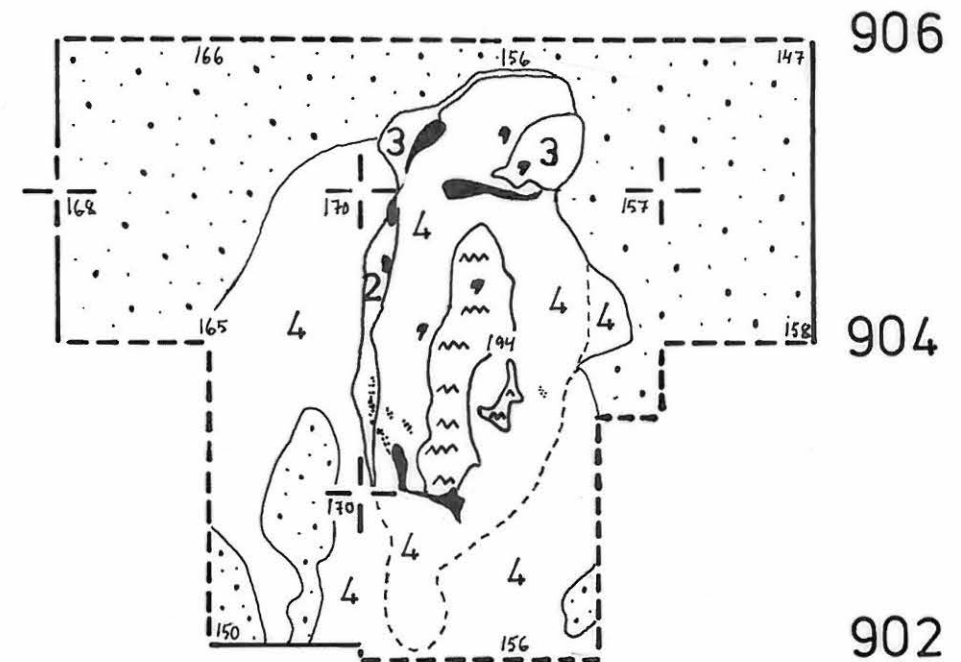
mk 1:50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä

- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka

404

406

408

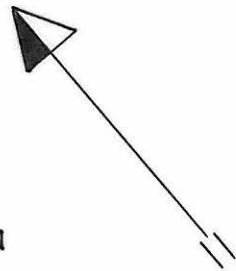
PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T. WALLENIUS 1987

taso 7

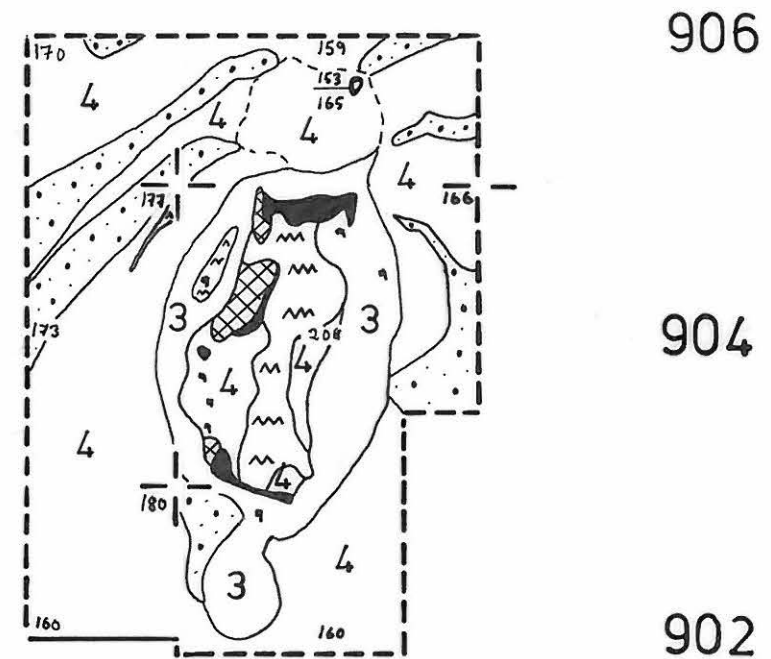
mk 1: 50

kp 127,00 m mpy, lukema 098

piirt. J.Setälä

- palanut hiekka
- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- 3 rikastunut hiekka
- 4 vaalea hiekka
- kivi

404

406

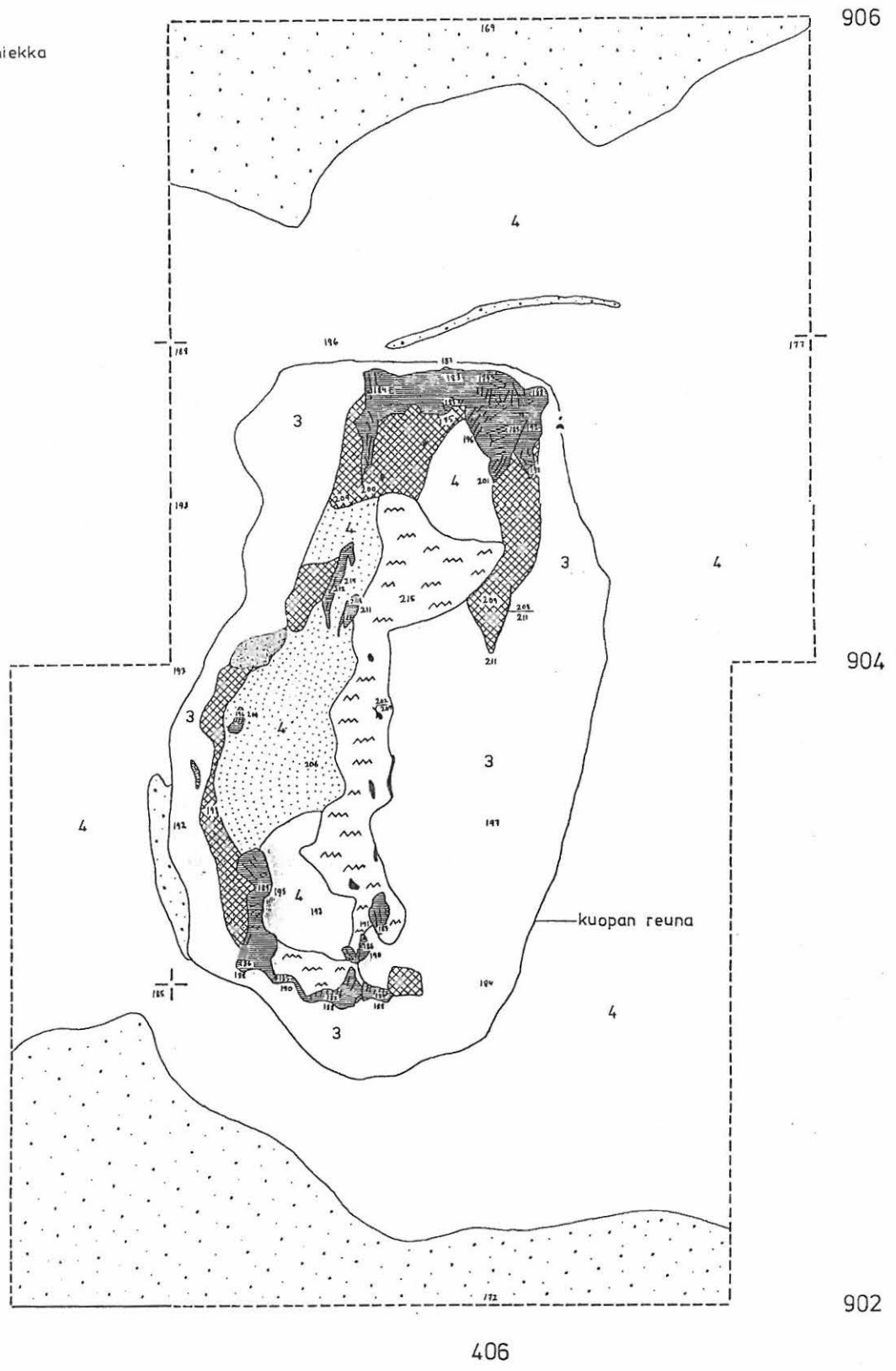
408

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 8 yksityiskohtakartta haudasta
mk 1:20 0 50cm
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä

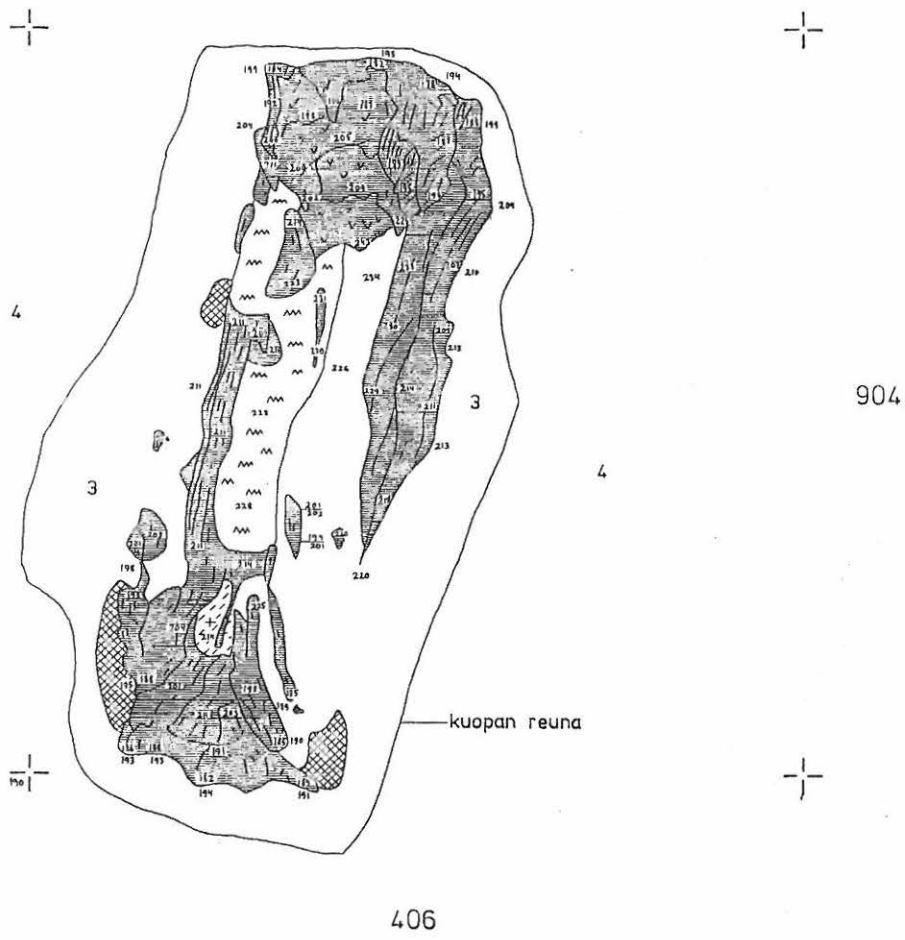
- punaiseksi palanut hiekka
- hiili
- noki
- sora
- ruoste
- rikastunut hiekka
- vaalea hiekka

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 9 yksityiskohtakartta haudasta
mk 1:20 0 50cm
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä

- likamaa
- punaiseksi palanut hiekka
- hälli
- ruoste
- rikastunut hiekka
- vaalea hiekka
- + palanutta luuta

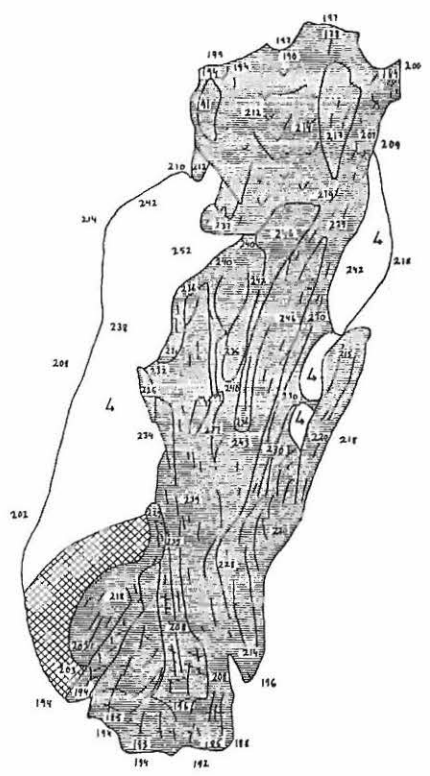

pienuenos yksityiskohtakartasta 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 10 yksityiskohtakartta haudasla
mk 1:20 0 50cm
kp 127,00 m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä

- punaiseksi palanut hiekka
- hiili
- vaalea hiekka

904

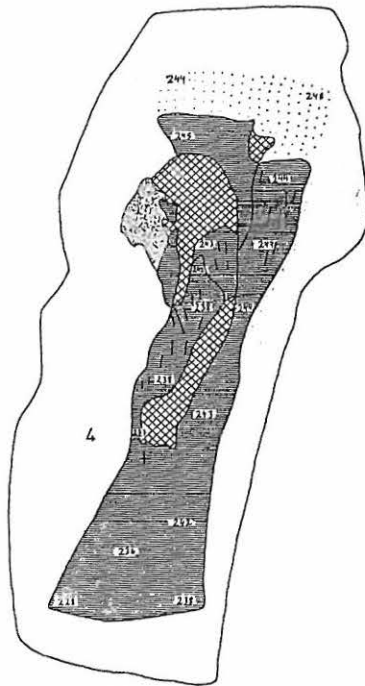
406

piennös yksityiskohtakartasta 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 11 yksityiskohtakartta haudasta
mk 1120 0 50cm
kp 127,00 m mpy, lukema 098
piirt J. Setälä

- palanut hiekka
- hiili
- noki
- vaalea hiekka
- + palanutta luuta

904

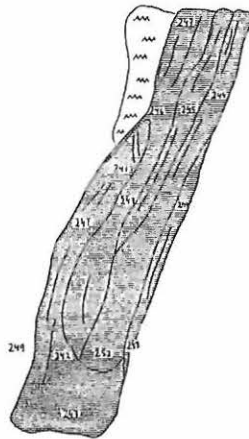
406

pienennös yksityiskohtakartasta mk 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
 T. WALLENIUS 1987

 hiili
 ruoste

taso 12 yksityiskohtakarilta haudasta
 mk 1:20
 kp 127,00 m mpy, lukema 098
 piirt. J. Setälä ja T. Wallenius

904

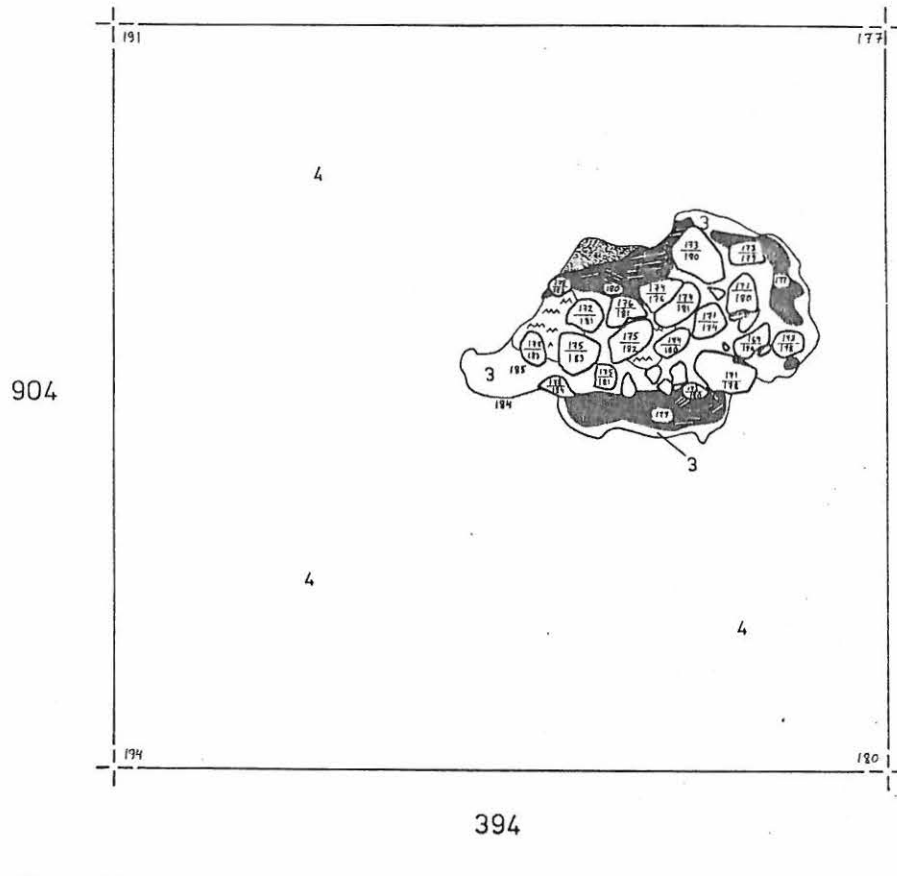
406

pienennäs yksityiskohtakartasta mk 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 3 yksityiskohtakartta liedestä
mk 1:20 0 50cm
kp 127,00m mpy, lukema 098
piirt. J. Setälä

- noki
- hiili
- ruoste
- rikastunut hiekka
- vaalea hiekka
- kivi

pienennös yksityiskohtakartasta mk 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIOUS 1987

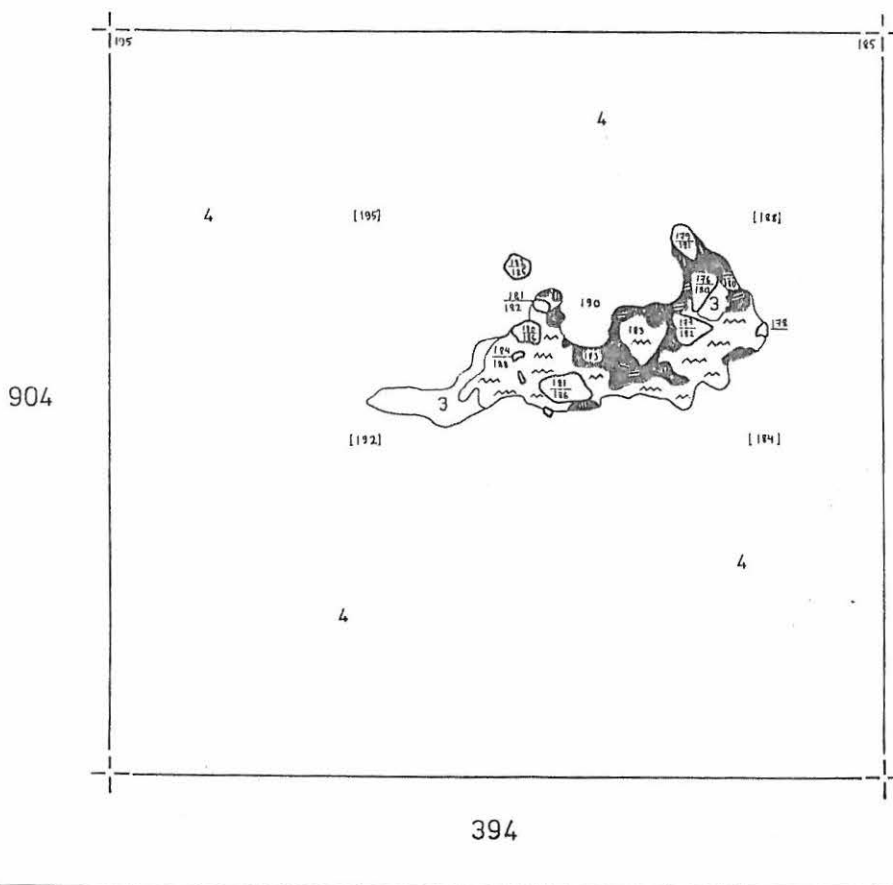
taso 3,5 yksityiskohtakartta liedestä

mk 1:20 0 50cm

kp 127,00m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä ja J. Turpeinen

- noki
- hiili
- ruoste
- rikastunut hiekka
- vaalea hiekka
- kivi

pieneunnös yksityiskohtakartasta mk 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIOUS 1987

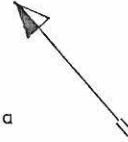
taso 3 yksityiskohtakartta liedestä

mk 1:20 0 50cm

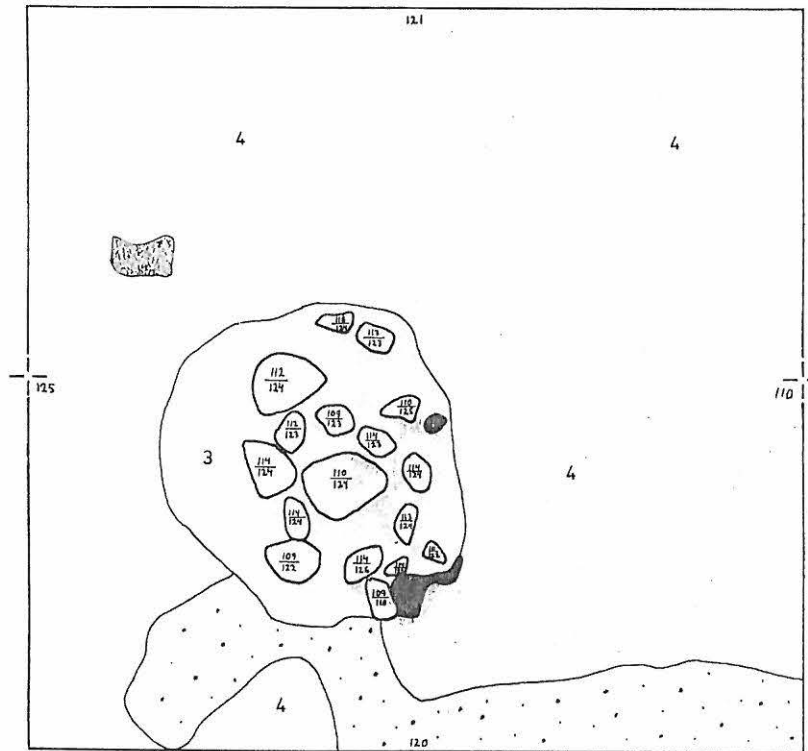
kp 127,00m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä

- noki
- hiili
- sora
- rikastunut hiekka
- vaalea hiekka
- kivi

908

906

406

piennös yksityiskohtakartasta mk 1:10

PUDASJÄRVI 1 VARISNOKKA
T. WALLENIUS 1987

taso 4 yksityiskohtakartalla liedestä

mk 1:20 0 50cm

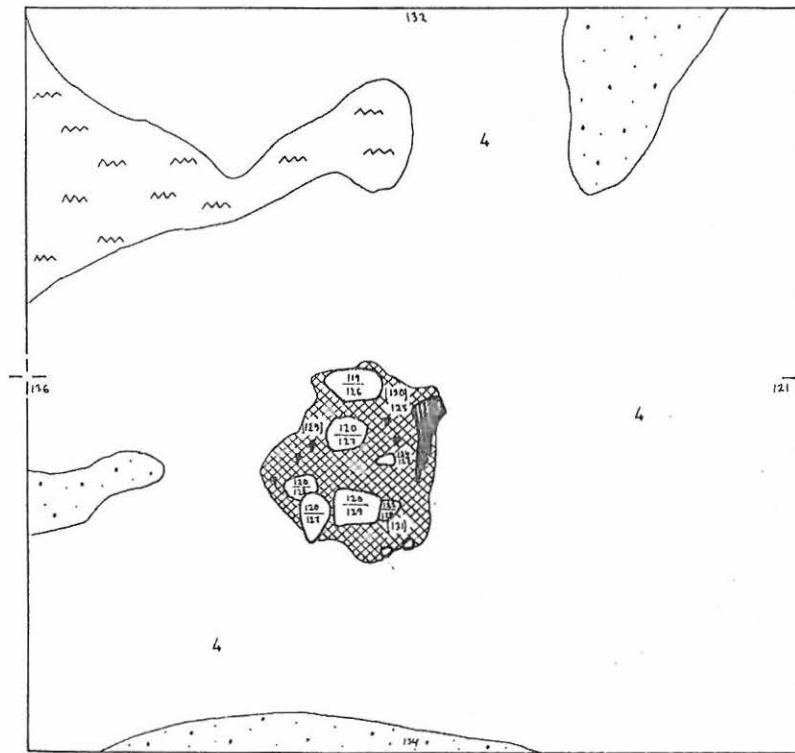
kp 127,00m mpy, lukema 098

piirt. J. Setälä

- palanut hiekka
- hiili
- sora
- ruoste
- vaalea hiekka
- kivi

908

906

406

pienennös yksityiskohtakartasta mk 1:10